

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

Scrisoare deschisă către d. Alexandru Vaida.

De Octavian Goga.

Iubite amice!

Să scriu, să nu scriu?... Sunt aproape două săptămâni, de când am isprăvit articolele, pe cari mi le-a adus în condei cartea ta dela Brașov. Le-am așternut atunci pe hârtie, în pripă, turnându-se gândurile în unde limpezi, cari curg fără zăbăvă, ca toate undele cuprinse în matca adevărului. Spuneam acolo credințe, cari privesc frământarea zilelor noastre și aduceam în alergarea condeiului păreri despre lucruri și oameni. Și-acum, când la chemarea ta, trebuie să-mi ridic glasul pentru a mă apăra pe mine, acum simt ca o povară pe umeri, simt o silă de vorbă și cuvintele fug dinaintea mea, uitându-și parcă îngăduința lor de odinioară.

Adevărat! Ori-cât de des mi-am coborât pe hârtie crâmpoie din sbuciumările inimii, totuș până astăzi am rămas cam străin de meșteșugul de-a vorbi despre mine însumi. În vârtejul vieții m'a călăuzit totdeauna credința, că sufletul unui scriitor trebuie să fie o lentilă, în care se concentrează sentimentele celor mulți. În această credință mi-am înăbușit atâtea și atâtea dureri intime, pe cari chiar armonia ritmului le ispăsea să-și spuie taina lor ascunsă. Le-am înfrânat și le-am pus zăgaz în multe rânduri. O pornire de sfială și cuviință îmi șoptea parcă: Ce pot trage în cumpănă bucuriile și durerile tale, picături din vastul ocean al vieții? Deschide largă fereastra și ascultă viforul de-afară. pătrunde-te de măreția lui grozavă și smulge cât poți din mugetul lui.

Cam în acest chip m'am povățuit până acum și de-aceia îmi cade nespuse de greu astăzi să aduc justificări de ordin personal într-o chestiune unde numai o judecată greșită poate găsi alte îndrumări decât cele izvorâte din cumpănirea bine-lui obștesc. Dacă totuși o fac e, că vreau să lămuresc din acest prilej împrejurarea destul de întristătoare pentru mine, că gândurile noastre în aprecierea unor îndatoriri ale vieții, nu merg alături, ba — după-cum s'ar părea, — au apucat cărări potrivnice...

Mi-se pare cu totul ciudată concepția pe care se sprijinește scrisoarea ta, când crezi, că cine știe ce dorinți neîmplinite mi-au inspirat „rolul de-o jumătate de an încoace în viața noastră publică”, și când gândești, că prin acordarea unor favoruri — la cari niciodată n'am râvnit — aș putea fi îndulcit, ca să-mi pun strajă gurii, ori să mă dau la brazdă. Ai fost în mare rătăcire scriind aceste rânduri, din care acum aleg cu durere, cât de rău am fost înțeles în sbuciumul ce mi-s'a desfășurat adese sub ochii tăi... Doamne! Stau și so-

cotesc acum... Să fi urmat în drumul meu povăța unui egoism căldicel, cu cât mai netede mi-ar fi astăzi cărările vieții... Atunci aș fi rămas dela început izolat în singurătatea splendidă a artei senine, aș fi ascultat din turnul de ivoriu cântarea sferelor și din răcoarea dulce a Olimpuțului aș fi trimis tot la două săptămâni madrigale parfumate... Atunci aș fi astăzi „încununat de glorie” și aș fi fost privit de compatrioții mei ca un mic obiect de lux, care e purtat la sărbători. Atunci nu eram acoperit de insultele în gazeta voastră autorizată, nu s'ar fi curmat diti-rambii ce mi-a împletit — (vai, de-atâtea ori, încât eram pe calea de a-i crede) — bunul meu profesor Goldiș, atunci d. Cicio Pop nu mi-ar fi strigat lecții de naționalism spus în cel mai fortissim avânt de o tipică oratorie românească... Atunci... — Dar să punem capăt acestor dulci viziuni gâdilitoare... Să revenim mai bucuros la realitatea dură a unei vieți, care a pretuit mai mult vâltoarea de patimi din jurul ei, pe cari a căutat să le înțeleagă, decât contemplarea dela distanță a războiului... Să încercăm deci a schița în pripă conturile unei mici spovedanii și să cântărim în treacăt, ce păcate grele am scris la răvaș...

Voi spune în câteva cuvinte care este „rolul” meu, de care tu, iubite amice, cum spui „în adins” ai evitat să te ocupi, ca și când în acest chip mi-ai face serviciul prietenesc de a mă scuti de-o mare rușine. Iată, eu sunt mai nemilos cu mine și-mi mărturisesc cu inima liniștită păcatul. Nici nu-mi trebuie vorbe multe, fiindcă în articolele, scrise sub ochii cetitorilor, e întreg acest „rol”, pentru care, firește, iau toată răspunderea. Acolo se spun o seamă din credințele ce mă îndrumă și a căror dărâmare îi stă în voie ori-cui. Taine nu am, legăminte ascunse asemenea.

Cu deosebire două motive m'au făcut să rămân mai departe între scriitorii ziarului „Tribuna”, cu care niciodată în viață nu am avut și nu am nici astăzi altă legătură, decât relație de colaborator. Aceste două principii sunt: *susținerea libertății de gândire și apărarea unei instituțiuni, pe care a socot folositoare intereselor neamului.* În această ordine de idei, voi aduce o seamă de lămuriri personale, pentru a limpezi „rolul” ce l'am avut.

Ți-aduci aminte dragă prietino, de viforul indignării ce provocase în toiuł pregătirii noastre electorale din anul trecut,

eșirea la suprafața vieții politice a vicarului Mangra. Ți-aduci aminte, că în aceste zile pline de amărăciune, urmând sentimentului public, am trimis ziarului „Tribuna” articolul: „Un fals Coriolan” în care sbiciuam căderea morală a arhimandritului trădător. A fost cel dintâi articol ce-am publicat în acest ziar, la care n'am colaborat în trecut când aveam revista mea „Țara noastră”. Am scris atunci cu consimțământul tău la „Tribuna”, fiindcă acest ziar, la care colli-borai și tu, era introdus în conștiința obștească, ca cel mai luminat și cel mai intransigent organ de publicitate. Pe urma acestei contribuiți la desființarea unui om socotit de noi, primejdios pentru interesele neamului, am scris cu inima îndurerată articolul „A murit un om”, în care striveam rătăcirea bătrânului Slavici... În acest timp „Tribuna” ducea aproape singură o campanie violentă împotriva transfugilor și în jurul ei se grupau pe rând toți oamenii mai de seamă, de vreme ce „Lupta” alunecase din mâna comitetului național, iar celelalte ziare, cari prin rostul lor nu aveau angajamentul de-a suspina în surdina, pătimeau de tradiționala somnolență cronică... În asemenea împrejurări a fost foarte firesc, că dacă am ceva de spus, să tipăresc aici...

— Așa am făcut. Plecând în străinătate pe la mijlocul anului trecut, am început să trimit de-acolo câte ceva. Acasă se sbătea lumea stăpănită încă de depreziunea dezastrului electoral. Era prea firesc, că din astfel de zile se desfăcea o dublă îndatorire pentru orice publicist conștient: fulgerarea cu ultima tărie a existențelor, cari sfidând credințele politice ale neamului lor au smuls câte-un fotoliu în parlamentul unguresc și — a doua îndatorire, — cercetarea amănunțită și sinceră a nevoilor noastre interne, pentru a încunjura pe viitor o asemenea cădere... Călăuzit de această judecată, care mi-se pare justă, am început să dau în „Tribuna” articole, în cari răscoleam valorile de revoltă împotriva tovarășei Mangra-Brote-Slavici și în acelaș timp note critice prin cari tulburam somnul de după masă al condotierilor mărunți, rămași pe plaiurile noastre... Așa am mers înainte, săptămână de săptămână, lună de lună, când pribegeam printre străini. Ceteam acolo departe „Tribuna”, care-și urma linia de veche intransigență, în vreme ce eu ținând ogașa unor credințe de demult, pe cari le mai spuseseam între aplauzele voastre, prietini mei mai mari de-acasă, îi trimiteam rândurile mele...

Așa fără nici o tulburare, au mers lucrurile frumusește înainte, până într-o dimineată de Octombrie la Paris, când unul dintre prietini din Arad, mi-a trimis o scrisoare în care, fără a-mi putea aduce un singur motiv acceptabil îmi cerea din pricini pur personale, să-mi întrerup colaborarea la „Tribuna”. Ce se întâmplase, mă rog? Ce să se întâmple? Iaca, un lucru atât de obișnuit în lumea noastră, răpită de vârtejul unor preocupări destul de înguste: prietini mei din Arad, pe cari îi lăsasem la plecare într-o simpatică tovarășie, sau certat, cum vedeam din scrisori, s'au certat rău de tot. Vorba era acum, ca cei supărați pe cei din jurul „Tribunii” să le taie apa dela moară la cești din urmă, trăgându-ne de mânecă pe noi colaboratorii gazetei.

Pe tema asta s'a început o campanie năstrușnică. S'au mișcat oamenii, li s'au scoarmonit interesele, li s'au montat rubedeniile, s'au făcut călătorii de „capacitare” în dreapta și stânga, s'a angajat un vast aparat de organizare pentru a se distruge o instituție, care nu avea nici o vină. Firește, că acolo departe, nici eu nu puteam fi lăsat în pace să contemplez cutare colț din muzeul Carnavalet, trebuia să fiu „capacitat”. Ce-a urmat, a fost o adevărată tortură. S'a pornit un potop de telegrame, scrisori recomandate, scrisori expres, cărți poștale, încât factorul care urca treptele atât de des până la odăița mea din etajul al treilea, mă privea cu mirare și neîncredere. Prieteni, la cari țineam, oameni cu cari nu schimbam trei vorbe, îmi trimiteau zilnic pachete de insulte la adresa „Tribunii”. În această ceată, mi-aduc aminte, ai fost și tu cu o lungă, foarte lungă scrisoare. Toți vorbești cam la fel: Scumpul nostru, mult prețuit prieten, „condei de aur”, om de omenie, să trăiești la mulți ani, te îmbrățișăm de nenunțate ori, las-o dracului „Tribuna”, căci cei care o țin sunt șarlatani, etc. etc... Acuma eu,

păcatele mele, ce era să mă fac, acolo pe malul Senei? Scoteam „Tribuna” din buzunar, o ceteam, o răsceam, căutam înțelesuri ascunse. Nu găseam nimic. Era tot gazeta cea veche, de care erau înamorați amicii mei până alătăieri. De sigur, că nu m'am putut dumeri și astfel le-am răspuns la fel tuturor oamenilor de acasă: Dragă domnule, iubite prietene, mulțumiri pentru complimente, să trăiești la mulți ani... Cât despre „Tribuna”, te rog să mă lămurești ce-a păcătuț, că eu nu văd nimic... Înțelegi, că eu țin la D-ta, dar pentru Dumnezeu, lasă-mă să țin ceva și la mine... Bagi de samă, că nu pot fi mutat, așa dela o casă la alta, din bun senin... Asta merge cu nițică rușine... Eu nu pot admite, că am fost atât de orb, ca să cad într'o bandă de hoți. Vreau să-i prind întâi cu ocaua mică. Arătați-mi deci infamia, să pot înjura și eu. Până atunci însă, fără supărare, nu pot arunca cu pietrii în casa unde am fost oaspe primit cu brațele deschise...

— Cetitorii își aduc aminte, că în acest sens, am fost nevoit să public mai multe declarații, atât singur, cât și după întoarcere, cu prietenii mei Agârbiceanu și Lupăș. Știu și aceia, că afară de injurăturile de rigoare, n'am primit nici o explicație acceptabilă.

Acum, înainte de-a urma mai departe această jalnică comedie, iubite prietene, îngăduie-mi, te rog, să deschid o paranteză și să judecăm împreună corectitudinea procedurii mele. Tu îmi vorbești cu multă duioșie de „dragostea ce mi-a dovedit un neam întreg și de înaltele datorii de ordin moral față de numele” meu. Fă-te judecătorul meu, tocmai în numele acestor lozince. Gândește-te, n'am purces corect, când păstrându-mi vechia convingere, față de un lucru, care întru nimic nu s'a schimbat, urmez și mai departe aceiași linie de consecvență în apre-

cere? Nu e aceasta o elementară „datorie de ordin moral”? Era „moral” oare să mă las tîrît de voi, împotriva credințelor mele și să-mi pun toate puterile, ca să desființez o instituție înjghebată cu atâta trudă și menită a se îndrepta, dacă a greșit, nu a se șterge de pe fața pământului? Pune mâna pe inimă și judecă cu mintea omului desrobît de patimă. Astfel de pilde de „disciplină” crezi tu, că trebuie să deie unul dintre scriitorii bietului nostru neam cu sufletul covârșit de reminiscențele unilintei istorice? Eu nu cred așa. Dimpotrivă, am credința neștrămutată, că mâna unui om e vrednică să ție un condei numai pînă în clipa, cînd acest instrument, ascultînd îndemnul inimii, e armă pentru apărarea convingerilor, pentru susținerea libertății de gândire. Indrumat de această judecată m'am împotrivit tuturor chemărilor dulci și tuturor amenințărilor bătaioase, cari nu m'au înfricat. Am o mângăiere din cele mai frumoase, că în această cale a mea am putut merge alături cu o seamă de distinși prieteni, călăuziți de aceeași pornire, cum sînt pe lângă cei mai de seamă scriitori ai generației tinere din Regat, toți scriitorii dela noi în frunte cu: *Sertil Pușcariu, Alexandru Ciura, Harie Chendi, Ioan Agârbiceanu, Ioan Lupăș, V. C. Osvadă, Onisifor Ghibu, Gheorghe Pop* și alții. Gândește-te, iubite prietene, tu care ai darul dela Dumnezeu de-a înțelege poate mai mult decît unii din tovarășii tăi, tainele sufletului de scriitor, gândește-te, dacă această ceată de oameni ar mai ținea cu îndărătnicie la acest ziar, dacă ar mai îndura batjocuri și injurii din clipă, cînd s'ar fi convins, că nu apără o cauză dreaptă și nu susțin o instituție utilă interesele naționale? Gândește-te și sunt pe deplin încredințat, că în noul răspuns ce voi primi din partea ta, nu vei mai invoca „înalte datorii de ordin moral”, fiindcă te vei convinge însuși, că tocmai pen-

Bolnava.

Tu Știi că mâne, poate, vei fi țărînă numa,
Și totuși rizi acuma...
Tu știi, și rizi, — și toate îți par în sărbătoare...
Mai dulce te încântă și raza dela soare
Ce cade prin perdele pe floarea ce-ai în glastră,
Mai dulce, de departe, și-un colț de zare-albastră!...
— Și totuși vei muri...
Nu te gîndești la clipa în care n'ai mai fi?
Ori te gîndești, și poate ca să mai plîngi ție-milă...
— Ce-ar însemna chiar astăzi o lacrimă umilă?...
Copilă, cine știe, dar poate-așa-i mai bine
Să-ți cheltui azi comoara de ris ce-o ai în tine,
Acuma să te încante o rază dela soare,
A unei raze triste, mireasmă călătoare;
Puternic, fără margini, ca'n zece mii de vieți
Să te frămante focul plîpîndei tinereți...
...De ce te uiti atîta la rozele din mână
Nici ele, multă vreme, așa n'or să rămână...
Dar poate că din ele tu-ți înțelegi povestea
Nu-i viața ta asemeni cu-a rozelor acestea?...
Mireasma lor ușoară, murind și-o imprăstie;
Vor ști că pier și ele, că n'or să mai revie,
Și tot ce pot în viață să dea, mireasma lor,
Intreagă-o dau chiar astăzi, chiar fiindcă astăzi mor...
Pe semne asta-i viața — o moarte ce-o să vie,
Cu liniștea-i de ghiată, cu pacea ei pustie;
Și toate mor — și toate, murind, trăesc un ceas,
Tot ce putea să ducă un veac al vieții pas...
— De ce n'ai ride oare?... La ce-ai mai plînge chiar,
Tu, pentru care viața n'a fost un lung calvar?...
Copilă, rizi — și ochii spre raze încă-ți poartă,
De viața-umplînd odaia ce-o rămânea desartă...
M. Săulescu.

Maurice Maeterlink.

Pasărea Albastră.

— FRAGMENT —

De Adrian Corbul.

Tytil și Mytil, copiii unui sârman tăietor de lemne, au pornit să caute pasărea albastră și condusi de o zină, ei intră în lumea văzută și în cea nevăzută. Așa au ajuns ei în împărăția Viitorului, tocmai în clipa cînd Timpul mână pe Pământ, copiii ce trebuie să se nască în aceea zi. Ușile mari opaline a Împărăției se deschid. Se aude, ca o muzică îndepărtată, murmurul Pământului. O lumină roșie și verde pătrunde în sală; iar Timpul, un moșneag înalt și voinic, cu barba fluturînd în vînt se ivește pe prag, înarmat cu o coasă și purtînd dinainte-i, legendaru-i sort. Afară se zăresc pânzele albe și daurite ale unei galere plutind pe un fel de cheu format de aburii brandafirii ai Aurorii.

Timpul (pe prag) — Sunt gata cei cărora le-a sunat ceasul?

Copii-Albaștri (spintecînd mulțimea și venind fuga din toate părțile) — Iată-ne!... Iată-ne!... Iată-ne!...

Timpul (cu glasul posac, copiilor cari defilează în fața-i) — Unul câte unul... Vă înfățișați mai mulți decît e nevoie!... Așa faceți în totdeauna!... Dar pe mine nu mă înșelați!... (Respingînd un copil) Nu e rîndul tău!... Intră... mâne e ziua ta... Nici tu n'ai ce căuta aici, vino peste

zece ani... Un al treisprezecelea păstor? N'am nevoie decît de doisprezece; doar nu suntem pe vremea lui Teocrit ori a lui Virgil... Iar câțiva medici? Prea sunt numeroși, și se plînge lumea de mulțimea lor... Dar inginerii unde sunt?... Am trebuință de un om cinstit, de unul singur, drept fenomen... Unde e omul cinstit?... Tu ești?... (Copilul face semn că da) Ești cam slăbuț, mă băiete, n'ai să trăiești mult... Hei! voi ceșialaltii, mai domol nu așa iute!... Dar tu, ce aduci pe lume?... Nimic? Vii cu mâinile goale?... Atunci n'ai voie să treci... Pregătește ceva, o crimă mare dacă vrei, ori vr-o boală, mie tot una mi-e... Dar să fii ceva. (Zărind un copil pe care ceialaltii îl împing înaintea și care rezistă din toate puterile) Ei bine, dar tu?... ce e cu tine?... Știi bine că ție-a venit ceasul... Se cere un erou pentru a combate Nedreptatea; tu ești acela, trebuie să pleci...

Copii-Albaștri. — Nu vrea domnule...

Timpul — Cum... nu vrea?... Dar unde se crede aici secătura asta?... Nici o vorbă, n'avem vreme...

Micuțul (pe care îl împing ceialaltii) — Nu, nu!... Nu vreau!... Mai bine să nu mă nasc!... Mai bine să rămân acil...

Timpul — Nu e vorba de asta... Cînd îți vine ceasul s'a isprăvit!... Haide, iute, înaintează!...

Un copil (înaintînd) — Oh! lăsați-mă să trec!... Il voi înlocui eu!... Se spune că părinții mei sunt bătrîni și mă așteaptă de atîta timp!...

Timpul — Nu se poate... Ceasul e ceas și timpul e timp... N'aș mai isprăvi dacă aș sta să vă ascult pe toți... Unul vrea, altul nu, pentru unul e prea devreme, pentru celălalt prea târziu!...

tru împlinirea acestora îndurăm astăzi loviturile tale.

* * *

Ce-a urmat de aci înainte, se știe. Au venit împletiturile de fulgere ale domnului Aurel C. Popovici, cari îngrozeau atmosfera cu pocnete fioroase. Au trecut și aceste, spulberate de cele dintâi raze ale adevărului. Cetitorii știu, că la provocările mele repetate de-a se lămuri, d. Popovici n'a mai dat nici un răspuns. Ce s'a desfășurat mai departe, e în adevăr foarte instructiv pentru lumea dela noi. E instructiv, fiindcă vezi, prin ce popasuri e purtată cinstea unui om nevinovat, care în pornirea pătimășă a deaproapelui orbit, e tirât tot mai jos și în trei luni de zile ajunge să fie stropit cu noroi, de aceleași mâni, cari îi aprindeau tă-măie. Scriitorii grupați în jurul acestui ziar au fost invitați în termeni călduroși să colaboreze la „Românul”, iar când au refuzat, s'a început laudabila operă de a-i discredită în fața publicului. Mai întâi batjocuri în convorbiri particulare, apoi note jignitoare la gazetă și așa înainte. S'a scos la iveală fantoma „trădării”, s'au scris scrisori cetățenilor dela Brăila, s'a început vânatoarea după abonații „Tribunii”, s'au ținut discursuri indignate studenților din Pesta și în sfârșit, când s'au încercat toate fără rezultat, când se potolise lumea și nu se mai aștepta la nimic, ai venit tu cu cartea „dovezilor”...

Doamne sfinte, cu atâta energie risipită zadarnic, câte lucruri bune se puteau pune la cale pe seama bieților noștri sătenți din cercul Arpașului...

*

Dar să ducem mai departe firul. N'a fost de-ajuns, că în ziarul vostru ați tipărit ne mai auzite injurături la adresa unei gazete unde seriu atâția oameni cinstiți, n'a fost destul, că ați dat drumul unor scribi importăți dela Bucure-

ști să introducă în publicistica noastră, în tradiționala cinste ardelenescă, obscenități de mahala. A trebuit să vă vedem ducând cearta în mijlocul țăranilor, adunați la Lugoj din toate înfundăturile satelor, ca să asculte pe părintele Lucaciu, venit anume dela Sătmar să facă prost pe subsemnatul... A trebuit să se zădărnicească muntea senină a țăranilor din Banat cu povestea „trădării” și înalte rezoane politice au cerut, ca eu să fiu prezentat drept „perfid” care propovăduiesc preoțimii părăsirea partidului național...

Stai și judecă, iubite amice, pe ce pantă au ajuns lucrurile acum, când patima și intoleranța voastră s'a ridicat la apogeu! Ca mâno ne vom pomeni și noi cu epitetul de trădători și Agârbiceanu și Lupăș și alții și eu, toți cari prindem în condeiul nostru crîmpeie din sufletul acestui popor chinuit, în vreme ce veți întrona ca pilde de cea mai înaltă întrupare a naționalismului pe proprietarii celor mai strașnice corzi vocale dintre oratorii dela Lugoj.. Dă-ți seama, că se strică lumea de ris în fața acestei situații ridicole. Gândește-te la destrămarea morală pricinuită în sufletul curat al țăranilor de această propagandă nenorocită. Fă-ți socoteala, că dacă ne-ar lăsa inima să ne folosim de mijloacele voastre, am putea aduna și noi vre-o mie de țărani aici în Sibiiu, cari să strige „vivat” și să-și asvârle căciulile când eu vă batjocoresc dela tribună... Fiți liniștiți însă, nu se va întâmpla, fiindcă se mai găsesc oameni cari înțeleg, că acest fel de propagandă nu se chiamă „solidaritate națională”, ci *anarchie*.

*

Cumpănește, te rog, aceste rînduri potolite și dă-ți seama de marea nedreptate cu care lovești o cauză cinstită. Cât despre invitarea ce-mi faci de a mă în toarce în comitet, ce să zic? Ți-aduci aminte, că m'am retras astă iarnă numai

din motivul, că fiind în străinătate, n'am putut asista la ședințe. Acum însă, când văd această intoleranță, aceste patimi, fără frîu, mă gândesc de ce să-mi mai fac calea întoarsă în areopagul la ale cărui sfătuirii în „calitate de membru” — cum spui tu — numai odată am luat parte, dar în neoculitate, am alergat ani de zile în nenumerate rînduri? De ce? Ca să ne certăm și acolo? Nu-i destul, că de vre-o jumătate de an nu mai conținem la gazetă? Nu. Mai bine rămân acasă. În sfârșit, dacă vrei să te rogi lui D-zeu, o poți face asta și într'un colț senin de natură, nu e absolută nevoie să te duci la sinagogă, cu un corn în frunte și cu cearceaful de rigoare... Eu am să rămân deci și mai departe în ungherul meu solitar, mulțumindu-ți frumos pentru mandatul tău dela Arpaș, la care ai dori să „renunți” în favorul meu și pe care te rog să-l porți înainte cu sănătate și vrednicie. Eu sînt îndestulit deocamdată cu un condei și-o călimară, păstrându-mi credința, că ori cât ar protesta de energetic d. Csicsó Pop, tot înseamnă ceva și acareturile astea...

* * *

Și acum să ne despărțim liniștiți și fără supărare. Fiecare să meargă pe drumul unde îl povățuiește muntea și inima lui. Tu vei urma mai departe calea începută de a chema lumea la război de exterminare, eu, sătul până în gât de această frământare stearpă mă voi trage, poate, odată în bârlog, ne mai tulburând apa... Cine știe?... Ori și ce s'ar întâmpla însă, sânt pe deplin incredințat, că am săvârșit o faptă bună și-am urmat o linie dreaptă... M'a îndrumat în ținuta mea conștiința morală pe care o trezesc în suflet frumosul și adevărul. Și de aceea îndur cu fruntea senină ploaia de injurii cu care am fost năpădit în vremea din urmă.

Imi vițe în mînte o poezie de Richard Dehmel, pe care o traduc aici.

(Dând la o parte copiii cari năvălese pe prag) Nu așa aproape, micuților... Inapoi, cei curioși... Cei cari nu pleacă să nu se amestece în treabă... Acum vă e degrabă; apoi, când v'o veni rîndul o să vă trageți inapoi... Uite, bunăoară, acești patru cari tremură ca frunza... (Unui copil care, gata să treacă pragul, se trage iute inapoi) Ei bine, ce?... Ce e cu tine?

Copilul — Am uitat cutia cu cele două crime pe cari trebuie să le săvîrșesc.

Un alt copil — Și eu borbănașul în care e ascunsă ideea care trebuie să lumineze poporul...

Al treilea Copil — Am uitat altoiul pentru pere!...

Timpul — Dați fuga de le căutați!... Nu ne mai rămân decât șase sute douăsprezece clipe... Galera Aurorei își umflă pânzele, semn că ne așteaptă... O să sosiți prea târziu și n'o să vă mai nașteți... Iute, iute, să ne îmbrăcăm... (Punând mîna pe un copil care vrea să i-se strecoare printre picioare pentru a ieși) Ah! tu n'ai să ieși... Pentru a treia oară încerci să te naști când nu-ți vine rîndul... Când te-oi mai prinde încă odată te voi pedepsi cu veșnica așteptare lângă soră-mea Eternitatea; și tu știi, că acolo n'ai să petreci bine... Ei, acum, sunteți gata?... Toată lumea e la locul lui?... (Cuprinzînd cu privirea pe copii adunați pe cheiu ori intrați deja în galeră) Mai lipsește unul... Degeaba se ascunde el, îl văd în mulțime... Pe mine nu mă înșală nimeni... Haida, mititelule, care te numești Amorezatul, ia-ți rămas bun dela scumpa ta...

(Cei doi copilași cărora le zice „Amorezați” strîns îmbrățișați și cu chipurile timide de des-

perare, vin în fața Timpului și ingenunche la picioarele lui).

Intâiul Copil — Domnule Timp, lasă-mă să-l însotesc.

Al doilea Copil — Domnule Timp, lasă-mă să rămân cu ea!...

Timpul — Nu se poate!... Nu ne mai rămân decât trei sute nouăzeci și patru de clipe...

Intâiul Copil — Prefer mai bine să nu mă nasc!...

Timpul — Asta nu atîrnă dela noi...

Al doilea Copil (rugător) — Domnule Timp, voi sosi prea târziu!...

Intâiul Copil — N'am să mai fiu pe lume când se va naște ea!

Al doilea Copil — Nu-l voi mai vedea!

Timpul — Asta nu mă privește... Plângeți-vă Vietei... Eu unesc ori despart, după cum mi-se dă porunca. (Inhătînd pe unul din copii) Vino!...

Intâiul Copil (sbătîndu-se) — Nu, nu, nu!... Ia-o și pe ea!...

Al doilea Copil (acătîndu-se de hainele celui dintâi) — Lasă-l aici!... Lasă-l aici!...

Timpul — Dar înțelege-ți că nu merge la moarte, ci la viață!... (Tîrîndu-l după sine pe întâiul copil) Vino!...

Al doilea Copil (întinzînd brațele cu desădejde cătră copilul dus de Timp) — Un semn!... Un singur semn!... Spune-mi cum să te regăsesc!...

Intâiul Copil — Te voi iubi întotdeauna!...
Al doilea Copil — Eu voi fi cea mai tristă!... Așa mă vei recunoaște!...

(Ea cade și rămîne pe jos nemișcată).

Timpul — Ați face mai bine să sperați... Și acum am isprăvit... (Consultîndu-și nisiparul) Nu ne mai rămân decât șazece și trei de clipe... (Ultimă și violentă mișcare printre copii cari pleacă și cei cari rămân. Schimb de rămas bun grăbite: — „Adio, Petre!... Adio, Ioane!... — Ai tot ce-ți trebuie?... Anunță-mi gândirea!... N'ai uitat nimic? — Încearcă de mă recunoaște!... — Am să te regăsesc... — Nu cumva să-ți pierzi ideile... — Nu te apleca prea mult deasupra Spațiului!... — Să-mi dai vești despre tine!... — Se spune că nu se poate!... — Ba da, ba da, încearcă!... — Să-mi spui dacă e frumos pe acolo!... — Îți voi ieși întru întîmpinare... — Mă voi naște pe un tron!...” etc. Timpul scuturîndu-și cheile și coasa) Destul, destul!... S'a ridicat ancora!...

(Pânzele galerei trec și dispar. Se aud, îndepărtîndu-se mereu, strigătele copiilor de pe galeră: „Pământul!... Il văd!... Cât e de frumos!... Este luminos!... Este mare...” Apoi, ca ieșit din fundul prăpastiei, un cântec grozav de îndepărtat, un cântec de fericire și de așteptare)

Tyltyl (cătră Lumina) — Dar ce e? Nu ei cîntă... Parcă sunt alte glasuri...

Lumina — Da, este cântecul Mamelor care-și întîmpină copiii!...

știind că disprețul tău pentru versuri nu e tocmai așa zdrobitor, ca al altor fruntași de ai noștri. Mi-se pare, că în câte-va nuanțe reoglîndește puțin din nota situației.

Ascultă:

Tragedie.

*Se văiera norodul în pustie
Cu trupul stors și chinuit de sete...
Abia o stinsă, palidă fecioară,
Cu ochii stinși cerșind un ajutor,
Iși îndura în liniște arsura,
Căci mai adânc decât cumplita sete
In pieptul ei săpa durerea mută...
Atunci, din zarea roșe de văpaie
Crescând în drum, s'a desfăcut un om
Și mâna lui a ridicat străinul...
Din degetul arătător întins
S'a scurs domol un mare strop de sânge
Și încet căzând a înroșit nisipul...
Mirat privea poporul spre drumet
Cum sta așa și picur după picur
Din rana lui curgea 'n țărînă sânge...
Din clipă 'n clipă se mărea isvorul
Și 'nfiorat el se sfârșea, când dânsii
Stăteau uimiți în fața lui, iar unii
Scrișeau din dinți: Iși bate joc de noi!
Simțind atunci răsufletul din urmă
El le-a strigat: Veniți, veniți și beți,
Căci pentru voi e sângele!...*

Fecioara

*I-a zis încet în clipa când murea:
Le trebui' apă lor!...*

Eu cred, că în locul unde s'a scurs sângele acestui drumet se va ridica odată timpul libertății, pe seama acestui norod rătăcitor în pustie...

Noul ministru austro-ungar la București. Citim în „Seara”: Prințul Fürstenberg, noul ministru al Austro-Ungariei la București, și-a prezentat scrisorile de acreditare și a luat în primire afacerile legației.

În cercurile noastre politice și diplomatice, numirea prințului Fürstenberg a făcut o impresie foarte bună. Se știe despre dsa, că este unul dintre diplomații de mare viitor ai monarhiei vecine. La Petersburg, unde a stat mai multă vreme ca prim-consilier de legație, prințul Fürstenberg a avut prilejul să pătrundă problemele politice din Răsăritul Europei, cari l-au interesat totdeauna. La Dresda, unde se găsea în timpul din urmă, ca ministru pe lângă Curtea și guvernul Saxoniei, dsa și-a întărit reputația de diplomat foarte încercat și de om la înălțimea eugetării moderne.

Se mai spune despre noul ministru austro-ungar, că ar fi liber de ori ce prejudecăți în chestiunile de naționalitate din monarhia vecină, cari ne interesează și pe noi, prin legăturile de rasă și de cultură în cele patru milioane de frați de sub coroana Habsburgilor.

Ostfel ne putem aștepta, cu drept cuvânt, numai la surprinderi plăcute din partea noului reprezentant diplomatic al Austro-Ungariei. După cât putem ști și prevedea, dsa va continua și va desvolta politica perfect loială a prințului Schönburg, care și-a câștigat la noi nu numai încrederea cercurilor oficiale, dar și simpatiile opiniei publice, considerația sa pentru valoarea politică și culturală a poporului românesc din regatul liber și de peste hotare. Mai ales cu prilejul vizitei Arhiducelui Franz Ferdinand la Sinaia, când Românii din Ardeal și Ungaria au trimis o dele-

gație și o adresă omagială înaltului oaspe, prințul Schönburg a dat dovezi de mare tact și istețime, evitând a se lăsa influențat de politica șovinistă maghiară și mijlocind el însuși audiența fraților ardeleni. Presa maghiară și unii deputați kosuthiști ceruseră atunci revocarea prințului Schönburg, dar glasurile pătimase n'au găsit ecoul de altă dată. Acuma de curînd, excelentul diplomat, care știuse să reprezinte la noi monarhia habsburgică, iar nu politica imperialistă a Ungariei, a fost chiar înaintat în rang, ca ambasador pe lângă Curtea Papală.

Prințul Fürstenberg cunoaște, de sigur, peregrinările vizitei dela Sinaia, care provocase pe vremuri atâta vălvă și supărare printre șovinistii unguri. Credem că noul ministru austro-ungar se va folosi de învățăturile prețioase ale acelei vizite.

Declarațiile contelui Khuen. Prim-ministrul Héderváry, a făcut unui redactor al ziarului P. Hirnap, niște declarații interesante. Khuen și-a spus părerea asupra căderii partidului creștin-social și s'a ocupat și de reforma militară. Despre dezastrul creștinilor sociali, Khuen a zis, că din punctul de vedere al politicii ungurești este de o deosebită însemnătate, deoarece prin aceasta, cei mai aprinși dușmani ai nizuinelor ungurești au fost reduși cu desăvârșire.

Despre reforma militară, contele a spus, că este de o necesitate supremă și ea va trebui înfăptuită, chiar și dacă iustii vor face obstrucție tehnică, pe care el n'o dorește, dar o va ști infringe.

Reformele militare. Comisia camerei deputaților pentru chestiunile militare în ședința sa de ieri a terminat cu discuția reformelor militare și l-a primit fără orice modificare.

Comisia financiară le va discuta Vinevi. După primirea lor și din partea acestei comisii, proiectele se vor lua în discuție de către Camera deputaților.

Mangra și statuia lui Tisza. Din Oradea-Mare ni-se scrie: În ședința congregațională de ieri a comitatului Bihorului s'a adus în discuție și chestiunea statuei de-a se ridica „Sdrobitorului de naționalități” Tisza Kálmán.

La ședința a luat parte și deputatul Mangra, sare a fost ales și în comitetul pentru ridicarea monumentului.

Mangra și Tisza Kálmán! Ce tovărășie adorabilă!

Camera. Astăzi s'a continuat discuția asupra bugetului ministerului de justiție, în mijlocul unui desinteres general. A vorbit *Simonyi-Semadam* în numele partidului popular și i-a răspuns ministrul de justiție Székely. Ministrul Székely, între altele s'a declarat mulțumit cu activitatea de până acum a procurorilor și a promis că va schimba procedura de execuție. În ceiace privește legea de presă, ministrul a declarat că nu va suferi nici o schimbare mai radicală, prin urmare și sub acest regim procesele de agitații vor curge spre edificarea noastră. Proiectul a fost primit în general, iar mâne, probabil, se va trece la discuția bugetului ministerului de finanțe.

Un document al vremii.

— În atențiunea d-lui A. D. Xenopol —

D. George Pop de Băsești, președintele partidului național român și Dr. Vasile Lucaciu, secretar general, șefii unui neam au tristul curaj a iscăli următorul document politic:

Concluzul

comitetului național în chestia demisiunii din comitet a dlui dr. Nicolae Oncu.

Comitetul central executiv al partidului național român din Ungaria și Transilvania în ședința sa ținută la Lugoj în 15 Iunie 1911 luând în dezbateră demisiunea dlui dr. Nicolae Oncu din acest comitet, care dimisiune s'a dat și publicității în ziarul „Tribuna” din Arad, aduce în unanimitate următorul concluz:

Comitetul național susținându-și neschimbat concluzul său din 20 Decembrie 1910, adus în chestia ziarului „Tribuna” din Arad, aprobând pe deplin atitudinea observată de organul oficial al partidului „Românul” și exprimându-și deplina sa încredere față de directorul acestui organ d. Vasile Goldiș: ia la cunoștință demisia din acest comitet a d-lui dr. Nicolae Oncu.

Comitetul național nu poate lua însă în considerare motivele aduse de d. dr. Nicolae Oncu pentru justificarea demisiunii sale, deoarece acele motive nu sunt, decât reeditarea invectivelor fără nici un temei al ziarului „Tribuna” din Arad, cari invective au determinat comitetul național și pe fruntașii adunați la 20 Dec. 1910 în Budapesta, ca să aducă concluzul cunoscut în chestiunea „Tribunei”.

Comitetul este necesitat să releveze falșitatea respingătoare și contrazicerea, ce se cuprinde în afirmațiunea d-lui dr. Nicolae Oncu, că dânsul, — după ce insultă și calomniază toată organizațiunea partidului nostru național — totuși se declară și pentru mai departe aderenț al acestui partid.

Lugoj, în 15 Iunie 1911.

Dr. Vasile Lucaciu, George Pop de Băsești
secretar. președinte.

După frumosul gest de ieri al d-lui A. D. Xenopol, nu putea veni mai la vreme documentul acesta, care poate edifica pe toată lumea. Ce spunea ieri organul comitetului la apelul de pace al d-lui Xenopol?

„Simțim adânc adevărul cuprins de șirele isvorite din sincera durere pentru cauza noastră națională și din inimă curată dorim ca glasul acesta de adevărat părinte iubitor să afle răstănet în mințile aceloră cărora sunt adresate. Cu adânc regret trebuie însă să mărturisim, că e slabă nădejdea noastră sub acest raport, căci cei cari în aceste zile de grea cumpănă pentru neamul nostru au spart solidaritatea noastră națională, doar tocmai scopul acesta l-au avut în vedere prin unelțiile lor. Am fi fericiți dacă cuvântul ilustrului bărbat, care ni s'adresează în primul nostru de azi, va da de minciună, prin urmările lui, această convingere a noastră”.

Șirele aceste sunt firește ale d-lui Goldiș, omul sincer. Dar concluzul de sus încă e a d-lui Goldiș, omul sincer. Badea Gheorghe, numai iscălește. O sentință de restignire a noastră, prezentată de omul sincer, încă ar iscăli-o, badea Gheorghe. Cât pentru părintele Lucaciu, — ah, părintele Lucaciu! — de ce n'ar iscăli și el.

Și acum să vedem ce au iscălit? „...aprobând pe deplin atitudinea observată de organul oficial al partidului, „Românul”, și exprimându-și deplina sa încredere față de directorul acestui organ, d. Vasile Goldiș...” Ati-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Székely și Réti** fabricanți de mobile în Marosvásárhely. **Plaza Széchenyi-tér 47.**

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă = plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. = La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

tudinea? Care? ... „Babă demimondă“, „scuipitoare națională“, „traftir“, „copii tâmpii din părinți bețivi“, „oameni recrutați din toate scursorile lumii“, „terenul pe care se prostitue intelectul sub antrepriza lui Moș Nicolae“ ... atitudine, nu-i așa, cinstită față bisericească, părinte Vasile Lucaciu!

... *Comitetul național nu poate lua însă în considerare motivele aduse de d. dr. Nicolae Oncu, pentru justificarea demisiunii sale, deoarece acele motive nu sunt decât reeditarea invectivelor fără nici un temei al ziarului „Tribuna“, cari invective au determinat comitetul național și pe fruntașii adunați la 20 Decembrie 1910 în Budapesta, ca să aducă concludusul cunoscut în chestiunea „Tribunei“.*

Cari invective? Ni le-ați înșirat, că „Tribuna“ ar fi publicat la adresa unor membrii invectivele: „bipezi inconștienți“, „ramoliți“, „pasc pe Vezuv“, „trosnesc podelile“ etc. Comparați, acum ilustre domnule președinte, Gheorghe Pop de Băsești! Astea sunt invective! Cele de mai sus... „aprobăm atitudinea organului oficial...“ nu-i așa? Ori poate numai cinstea d-voastră are privilegiul de a fi scutită și apărată, cu toate că nimeni n'a încercat să vă pue numele alături de o atare necuviință. Ce ziceați, dacă se scria: „terenul pe care se prostituiază intelectul sub antrepriza lui Badea George“. Era o crimă, era un sacrilegiu la adresa președintelui partidului și a unui venerat bătrân, dar e un merit, e o virtute, o faptă națională, a scrie astfel la adresa unui membru în comitet, fost deputat și om bătrân nu mai puțin venerabil ca D-Voastră, nu-i așa, ilustre șef al Neamului?

Dar nu vă facem nici o imputare, — d-voastră, știm, iscăliți. Sunteți președintele unui comitet care hotărăște. Cine e comitetul, care hotărăște? — Goldiș, Suci, Lucaciu, Cicio Pop și Dobrin. Ei acuzatorii, hotărăsc. D-voastră iscăliți. Ei acuzatori, ei judecători. D-voastră iscăliți. Așa se conduce un neam. Ar fi ridicolă toată povestea asta, de n'ar fi atât de tristă.

Trei inși, trei dintre cei mai valoroși membrii, cărora li-a dat mandat neamul, pleacă dintre d-voastră, drept protest împotriva politicii distrugătoare de neam ce se face sub egida d-voastră, cu care nu se mai pot solidariza, d-voastră în loc de a vă gândi la chestia de încredere care s'ar impune ca o elementară datorie dacă nu sunteți în stare să puneți capăt zizaniei, iscăliți, vesel și sănătos.

Apoi să trăiți și să mai iscăliți, ilustre domnule Președinte!

Dar să ne dați voie, că în ce privește credințele noastre politice, să întrebăm numai conștiința noastră și să nu ne impresionăm de aerul ce aveți de a ne scoate din partidul în care ni-a așezat însuși Dumnezeu și pe care-l iubim, desigur cu o mai ferbinte și mai curată iubire și desinteresare, decât cei ce v'au făcut să „iscăliți“. Căci cei ce v'au făcut să iscăliți acele șire, inspirate de duhul vrajbei și la

urei, nu mai servesc desigur adevăratele interese ale partidului nostru național. Așa e mai presus de orice îndoială!

Partid fără conducători.

Viena, 22 Iunie.

Infrângerea partidului creștin-social și la balotajii preocupă și azi cercurile politice din Austria întreagă. Demisia ministrului de comerț Weisskirchner, reprezentantul acestui partid în cabinet, după alegerile dela 13 și 20 Iunie a fost atât de firească, încât n'a stârnit aproape nici o senzație.

În ce privește presa vieneză, ziarele liberale înregistrează infrângerea creștin-socialilor cu deplină satisfacție, asemenea organelor socialiste.

Ziarele creștin-sociale încearcă să neghe infrângerea, aducând liberalilor germani învinuirea că s'au aliat cu jidanii și socialiștii internaționali. „Reichspost“ afirmă că partidul a eșit din luptă „lămurit“ și va ști repara greșelile din trecut. „Deutsches Volksblatt“ atribuie toată vina lui Gessmann, care căzând, a răpit cu sine și alte victime. Adevărata cauză a căderii e însă șovăiala și slăbiciunea fruntașilor.

Mai caracteristice pentru situația partidului sunt împrejurările între cari au căzut fruntașii.

A căzut în balotaj șeful decor, prințul Lichtenstein, care atât ea avere cât și ca situație reală în partid este fruntaș între fruntași. Dar și Weisskirchner, ministrul comerțului și sufletul cabinetului, a căzut în balotaj, în ambele circumscripții în cari s'a prezentat. De asemenea Pattai, fostul președinte al Camerei. Tot așa Kunschak, unul din cei mai populari. În sfârșit, Heilinger, ministerial, care era susținut și de deșidenți și se prezinta ca un candidat special al meseriașilor.

În sfârșit, pe când șefii tuturor partidelor au reușit dela primul scrutin, nici unul din șefii creștin-sociali n'a reușit. Și notați un lucru: fruntașii tuturor partidelor au candidat în circumscripțiile lor. Prin urmare, șefii creștin-socialilor au căzut în fața unor începători, oameni neînsemnați politiceste și unii absolut necunoscuți.

Așa de pildă pe Pattai l-a trântit un redactor dela „Arbeiter Zeitung“, absolut necunoscut (aici ziaristii nu și iscălesc articolele). Pe Weisskirchner l-a trântit într'o circumscripție baronul Hock, liberal, om de seamă, dar în cealaltă l-a trântit socialistul Schumeier, fruntaș, ce-i drept, dar care candida de formă, căci el își avea circumscripția lui sigură, Ottakringul, unde a fost ales cu peste nouă mii de voturi, față de două sute, obținute de creștinul social.

Cazul cel mai nostim e poate al lui Heilinger. Om politic vechi și cunoscut, fost intimul lui Lueger, l-a trântit în balotaj Ludvig Hartmann, profesor foarte distins, dar care pentru întâia oară se manifestează în politică și, socialiștii i-au pus candidatura mai mult ca să'l pue la ucenicie: să vadă și el cum se face agitație electorală. Vroiau să'l pregătească pentru altă dată.

Infrângerea creștinilor sociali e atât de evidentă, încât nici ei n'au făcut cea mai mică încercare s'o tăgăduiască. Este adevărat că vor avea o compensație — ea număr — în circumscripțiile rurale. Dar aceasta nu înseamnă nimic, pentru că și succesele de acolo vor fi, propriu zis, o infrângere. Și iată de ce: partidul creștin-social, prin esența lui, este anti-agrarian. Abia acum doi-trei

ani Lueger s'a văzut silit să primească pe agrarieni în partid, ca pe niște musafiri nedoriti. I-a primit la nevoie, după alegerile din 1907, pentru că fără ei n'avea o serioasă forță numerică în cameră.

Partidul cel mai puternic a ajuns partidul liberalilor germani, dintre membri cărui va fi ales și viitorul președinte al Reichsrathului. Partidul acesta câștigă 28 mandate.

Al doilea partid e cel social-democrat, care dispune de 79 de mandate. Partidul creștin-social urmează numai în rîndul al treilea cu 76 mandate.

Ceeace preocupă cercurile politice e chestiunea numărului deputaților, pe cari se poate sprijini guvernul. Partidul guvernamental îl vor alcătui

Germanii liberali	cu 107 mandate,
Creștinii-sociali	cu 76 mandate,
Clubul polon	cu 72 mandate,
Uniunea latină	cu 21 mandate,

Guvernul dispune, deci, de 276 deputați, o majoritate destul de considerabilă. Totul depinde dela atitudinea deputaților italieni, cari în campania electorală din urmă, nemulțumiți că guvernul nici până azi n'a rezolvit chestiunea universității italiene, au atins pe alocuri accente absolute opoziționale.

Probabil, însă, baronul Bienerth va reuși să ajungă la înțelegere cu deputații italieni, asigurânduși astfel majoritatea și în noul Reichsrath.

Scrisori din București.

Cu la noi la nimeni. — Popa ungar și ciangăii. — Să se lase cortina. — Disputarea unei invenții.

București, 8 Iunie.

Cazul s'a petrecut așa: Un preot ungar, mergând în inspecție prin comunitățile catolice din Moldova, a găsit la câțiva ciangăii de acolo cărți de povești și calendare populare, pe care se vede bieții oameni le citește în clipele de repaos. Patriotul preot s'a infuriat, a smuls cărțile scrise în limba românească și le-a rupt, făcând câte-o strânică morală credincioșilor săi. Cazul a ajuns la cunoștința publicului românesc, a fost relevat în presa din regat. Nimenea însă n'a protestat, nici nu s'a gândit să ceară ca șovinistul preot ungar să fie tras la răspundere pentru cuvintele insultătoare la adresa Românilor.

Fapta patriotului ungar a fost comentată de presă — cu drept cupânt — drept un fapt divers, ca ceva curios. Ministerul de culte din Budapesta va decora probabil pe apostolul maghiarismului și ziarele ungurești îi vor aduce imnuri de salvă, ca unuia care „s'a expus“ pentru sfânta idcie a marelui imperiu maghiar. Ei vor crede că preotul ungar a riscat ceva. Se înșală însă. Acesta e cel mult ridicol. Și va putea netulburat de nimeni să se dede și pe viitor la asemenea acte, fără de nici o teamă că va fi tras la răspundere. În România justiția are altceva mai bun de făcut decât să se ocupe cu asemenea lucruri, bine știind că sfortările șovinistului nu constituiesc nici un pericol pentru stat și pentru poporul românesc.

Ca o dovadă cât de tolerant este Românul poate să servească acest caz, precum și altele, între cari faimoasa vizită a lui Majlath. Ce ar fi făcut procurorii unguri, în cazul când un preot român din Ungaria ar fi procedat la fel cu preotul ungar din România? Ar fi fost probabil închis, iar poporul ar fi luat cunoștință despre vina lui și ar fi văzut că este persecutat pentru iubirea lui față de cultura românească. Și s'ar fi ferit a mai ceti cărți ungurești.

În cazul Ciangăilor din Moldova, fie sigur preotul ungar că, mergând la anul în o nouă inspecție, va găsi aceleași cărți, cu cari s'au familiarizat de mult, grație cărora au început să simtă mândria de a fi cetățeni români. Cu toate sfortările șovinistilor, Ciangăii din Moldova sunt într'un proces de desnaționalizare, pe care nu'l mai poate opri nimeni. Ei se asimilează, pen-

trucă nimenea nu ia în contra lor vre-o dispoziție din simpla vină că s'au născut unguri. Sunt liberi a-și exercita drepturile lor politice, societatea românească îi privește ca pe cetățeni egali ai statului și lor nu le pare bine astăzi, când li-se spune că sunt Unguri. Mulți spun că sunt Români de legea catolică și prin sentimentele lor într'adevăr sunt Români, după cum, grație spiritului de echitate al nostru, se simt Români și Mohamedanii din Dobrogea, cari astăzi afirmă cu mândrie: Sunt cetățean român. Prin blândețe și dreptate se câștigă simpatia oricui. Persecuțiunile la cari sunt expuși Românii în Ungaria nu fac decât să-i îndărjească și mai mult pe aceștia.

De câteva zile se așteaptă rezultatul dezbaterilor procesului, care are loc la sf. Sinod. Opinia publică a început a se enerva de trăgănarea acestor dezbateri, cari aduc zăbuc în vileag lucruri de natură de a slăbi încrederea poporului în biserica națională, care ne-a păstrat în decursul veacurilor naționalitatea noastră. În fiecare zi se aduc noi martori, cari fac mărturisiri pentru sau în contra celor doi prelați, cari se acuză reciproc de imoralitate sau de legături cu dușmanii legii strămoșești. Este o scenă penibilă și ar trebui ca aceste dezbateri să nu se mai publice. Cel puțin pentru a nu se da o nouă armă în contra acelor, cari de ani de zile lucrează cu o stăruință revoltătoare la subminarea bisericii.

De altfel se fac acuze reciproce adeseori pentru lucruri de nimica. Se descopăr intimități din viața privată a celor doi beligeranți, lucruri săvârșite în tinerețe. Acum au ajuns să-și caute și originea părinților. Măne cine știe ce vor mai inventa. Să nu se uite însă că toată aceasta ceartă se dă pe contul bisericii, care va suferi neasemănat de mult. Și, suferind biserica, va suferi în același timp și statul, va suferi și poporul acesta, căruia i-ar trebui altfel de spectacole.

Soluția cea mai bună în acest proces — după părerea majorității — a dat-o dl. ministru al cultelor, când a recomandat amânduror prelaților să demisioneze. Ar fi scăpat în chipul acesta biserica de rușinea, la care a fost expusă. Și ar fi scăpat societatea românească de a mai vedea că din mijlocul ei s'au ridicat câteva persoane, cari, din dorul de a-și răsbuna, au folosit în contra ambilor prelați arme condamnabile, ca publicarea de scrisori intime, de rețete medicale și alte lucruri incompatibile cu pretențiile unui om cult.

Sfatul însă nu a fost ascultat. Și piesa se joacă înainte, deși au fost ziare, cari au strigat de atâtea ori, să se lase cortina.

Așa suntem noi Românii. Indată ce unul se ridică, sar o sută în contra lui. Ce vreți mai palpitantă probă decât furia, cu care unii oameni s'au năpustit în contra unui ziar, care se întărise prea mult? Figura unui poet devine prea populară. Se adoptă sistemul de a „da la cap”. Cutare instituție merge spre înflorire, trebuie să se găsească numai decât cineva care să-i pună bete în roate. Altfel, doamne ferește, se turbură echilibrul național și dăm de ripă. În viața socială, în literatură, în politică, ba și în știință procedul este același. Se știe cazul dlui Dr. Toma Ionescu, al cărui mare succes în străinătate a deșteptat invidia în sufletele multora dintre compatrioții săi. S'au găsit unii cari au îndrăznit să-i conteste originalitatea invenției în ce privește stovainizarea. Fîrește, lumea nu i-a luat în serios, după cum nu-i ia astăzi pe fabricanții de povești cu fantome de tradare.

Un caz recent: Se știe că aviatorul Brumărescu a avut un oarecare succes. Un accident l-a pus în imposibilitate de a zbura, dar, în fine toți au recunoscut seriozitatea invenției lui. Bietul om a cheltuit o sumă însemnată, pe lângă bătaia de cap ce a avut-o. Iar acum s'a găsit un domn, care să-i conteste originalitatea invenției. Un domn anume C. Marinescu, declară că el ar fi dat lui Brumărescu ideea aeroplanului și cere despăgubiri zece mii de lei. L'a dat pentru această sumă în judecată pe aviator, iar procesul se va judeca în Septemvrie. *Correspondent.*

Noi și Sași.

— „Telegraful” vorbește! —

Intr'un ziar ungueresc „Magyar Nemzet” a apărut un articol despre chestiunea săsească. Articolul era susținut în termeni favorabili pentru Sași și ne-am fi mirat foarte, dacă blagocestivul nostru confrate dela Sibiu nu s'ar fi folosit de acest minunat prilej, pentru a-și mai desvolta încă odată frumoasele sale gânduri curate asupra politicii noastre naționale. Iată ce scrie confratele nostru, ca introducere la articolul din „Magyar Nemzet”, pe care-l traduce cu deosebită îngrijire:

„Nu aparținem acelor, cari condamnă politica compatrioților noștri Sași, ci tocmai din contră, am aprobat-o totdeauna, în vederea faptului, că ei o mână de oamerli, nu pot să aibă o altă politică, decât aceea pe care o fac, politica de acomodare, conform împrejurărilor date. Și nu odată, ci de nenumărate ori ne-am exprimat dorința, de a vedea acceptată și din partea conducătorilor poporului nostru o astfel de politică, mai reală, care să facă posibilă și secerarea de succese pe urma ei. Am arătat chiar cu o ocaziune, cum însusi marele Șaguna ne-a îndemnat, să imitam pe Sași, și să acceptăm și noi politica lor de oportunitate, singura politică bună în situația ce ni-s'a creat după legarea dualismului”.

Acei cari mai urmăresc și astăzi ce dă cu socoteala de trei ori la săptămână bătrînul nostru confrate oportunist, care vede lumina tiparului sub înalta oblăduire a mitropoliei noastre gr. orientale de Sibiu, sigur că nu vor rămânea mirați de cuprinsul acestor rînduri. Ce ne surprinde însă, este că organul în coloanele căruia se întănesc toți falșii politicii noastre, îndrăznește să-l aducă pe Șaguna de martor al dibuielilor lui pe cărările pline de noroi ale oportunistului.

Ne aducem aminte, că „Telegraful” a mai făcut-o odată aceasta, primindu-și însă răspunsul convenit în revista „Țara Noastră”. Știm și aceia că anumiți arhierii de ai noștri, de câte ori se poticnesc în ținuta lor națională, îl scot pe Șaguna din mormânt ca să-și ascundă greșelile lor cu figura istorică a marelui mort. Nu cercetăm, dacă acest procedeu este onorabil sau nu, dar trebuie să protestăm împreună cu ori ce cunoscător al vieții nemuritorului nostru arhieriu, împotriva tendințelor vinovate ale unor indivizi, cari cearcă să-i murdărească frumosul lui chip de luptător național.

Cine ca Șaguna a putut da cele mai strălucite dovezi de intransigență națională (cetiți cartea d-lui Lupaș, onorat „Telegraf”) acela nu merită să fie aruncat într'o oală cu blegii noștri vecini Sași și cu oportuniștii noștri, și-reți ca niște oi, chiar și dacă la sfârșitul vieții lui ar fi avut momente de tristă îndoială.

Pentru că ce fac oportuniștii Sași, onorat „Telegraf”? Sașii urmând politica

impus unui popor stors și fără vlagă, trebuie să se agate de ori ce frunză ca să poată să existe în mijlocul unei mări de alte popoare trezite abia bine de curînd la viață. Sașii abia numără câte-va sute de mii de oameni sleiți, aproape neputincipși, *trebuie* să urmeze conduita desperatului aruncat în valurile unui fluviu din cari nu va mai putea scăpa nici odată; câtă vreme noi, un popor de trei milioane, din sufletul căruia abia acum începe să răsără puterea sugrumată de veacuri, noi nu putem să facem aceasta. Forțele noastre cari abia acum încep să învie, nu ne pot îngădui o atitudine asemenea celei săsești și ar fi o curată nebunie să încercăm potolirea mișcărilor pline de viață pe cari putem să le observăm de câtăva vreme la noi.

Această chestiune a fost discutată de altfel în mai multe rînduri și socotim că nu este astăzi Român cinstit care să fie în posesiunea cetei mai minunate judecări politice și să nu vadă limpede de care parte este adevărul. Cel mult câțiva transfugi, în alegerea lor după blidul de linte, se vor întâlni cu „ideile” cari răsufală din coloanele gazetei dela Sibiu. Nici chiar dl. Goldiș, care a dat dovezi în privința aceasta și care nu are nici un cuvânt pentru articolele „Telegrafului”, nu credem să aibă un fel de judecată întocmai.

Dar „Telegraful” este oportunist și ca atare, cum s'ar zice pe limba autorizată, este și nu tactician admirabil. El poate zice, și zice: Toate-s bune și frumoase, dar noi deocamdată nu am obținut nici un rezultat real în politică, prin urmare trebuie să o dregem oarecum, ca dacă nu curge să pice. Este însă atât de veche această fabulă, onorat „Telegraf”, încât nici n'ar mai trebui să spunem că, în actualele împrejurări, dacă nu vom face noi să curgă drepturile noastre pe urma unor lupte bine organizate, atuncipicăturile ce ni-se vor da pe îndelete cu lingurița de argint a guvernelor noastre, vor forma cea mai puternică otrăvă care în scurtă vreme ne va omori.

Cu „Telegraful” nu se poate însă discuta, și noi am scris rîndurile aceste numai să știm un singur lucru: Vrea oare I. P. S. Sa Mitropolitul Mețianu, șeful „Telegrafului Român” să urmeze într'u împăcare pe P. S. Sa dela Arad? Dacă nu, atunci ce rost au aceste exhibiții, după o poticneală atât de gravă ca cea a P. S. Sale I. I. Pap? Nu am vrea să o știm aceasta, decât pentru simplul motiv, ca după declarațiile ce a făcut părintele Lucaciu la adunarea din Lugoj, declarații în cari făceau elogiul arhieriei noastre pentru activitatea lor politică, să ne știm și noi conforma.

▼	ANUNȚURI!	▼
▼	se primesc cu prețuri moderate la administr. „Tribunei”.	▼
▼		▼

Scrisoare din Roma.

— 20 Iunie.

Cum Italia sărbătorește al cincizecilea an al unității sale, era oarecum o datorie patriotică a Italianilor ca în acest an să se inaugureze și monumentul primului rege al Italiei, autorul unității și părintele patriei: Victor Emanoil al II-lea.

Și într'adevăr, după cum v'a adus știrca telegrafică, inaugurarea s'a făcut în ziua de 4 Iunie st. n., prima Duminecă din luna Iunie, când în fiecare an în Italia se sărbătorește lo Statuo (constituția), pe care Carlo Alberto l-a dat statelor sale, iar urmașul său, Victor Emanoil al II, devenind regele Italiei, l-a dat supușilor săi.

Victor Emanoil II este întemeietorul actualului regat italian, și monumentul ce s'a ridicat lui în Roma, reprezintă simbolul patriei: de aceea măreția lucrării întrece pe ori care alta din lume, iar inaugurarea a avut o importanță foarte mare.

În vederea acestei solemnități, au venit la Roma sute de mii de curioși, astfel că se socotește că populația orașului, care în timp normal numără 600.000 de locuitori, a ajuns în zilele acestea la cifra de un milion. În afară de străinii cari au alergat din toată Europa, în Roma au venit sute de trefuri, aducând sute de mii de Italiani; iar în mod oficial au venit delegații din toate districtele Italiei, primarii tuturor comunelor și toate drapelurile tuturor regimentelor armatei, aduse de un colonel, însoțit de doi ofițeri și de șase soldați.

Pe stradele Romei afliuența era așa de mare, că eu greu se putea circula: toate cafenelele, toate birturile, toate localele publice erau luate cu asalt, iar hotelurile își închideau porțile, ne mai având nici o cameră, nici un pat liber.

Ca să corespundă simbolului căruia este dedicat, în care loc a trebuit să se ridice monumentul? Natural că pe cea dintâi colină a Romei antice, pe mărețul și gloriosul capitoliu, pe care templul lui Jupiter maximus trona în splendoarea statuelor sale de aur masiv și în infinitatea trofeelor cari vorbeau de gloria romană; acolo, pe coasta sa nordică, se ridică azi mărețul monument al patriei italiene, cel mai mare din lume.

Pe un desen arhitectonic de o clasică frumusețe, de coloane corintice, se proiectează statuia equestră a marelui rege; iar d'asupra coloanelor și pe multe pedestale cari împodobesc monumentul, sunt statui cari reprezintă diferitele regiuni ale Italiei, sunt victorii înaripate, sunt grupuri cari reprezintă acțiunea, gândirea, gloria, dreptul, etc., iar sub pedestalul regelui este altarul patriei: alte reliefuri cari reprezintă cimentarea actualii patrii. Și ca armonia să fie desăvârșită, în dreapta și în stânga searei de marmoră largă de 65 de metri, sunt două fântâni — cari reprezintă cele două mări cari înconjoară Italia — Marea Tirenă și Marea Adriatică, pe când sus de tot, deasupra coloanelor, deasupra cariatidelor, deasupra arhitravului, două quadrilie de bronz, mânate de câte o victorie înaripată.

S'a lucrat și s'a cheltuit mult cu acest monument: piatra fundamentală s'a pus în 1885, iar suma cheltuită este de 40 de milioane, și întreg meritul unei lucrări mondiale revine contelui Giuseppe Sacconi, mort în 1905, neputând să vadă terminată opera sa, neputând să auză nici una din laudele cu cari îl glorifică toată lumea care a văzut grandioasa lucrare.

Într'un mormânt modest, în cimitirul Romei, doarme somnul de veci, cel mai mare arhitect al epocii actuale, contele Sacconi; și în această zi mare a Italiei, cu ocazia inaugurării operei sale, o coroană s'a deșus pe mormântul său, atențiune gentilă din partea celor ce azi aplaudă monumentul.

Foarte limitat a fost numărul biletelor de invitație la solemnitate, și cu toate acestea, poliția a ocupat Piazza Venezia pe care se ridică

monumentul, încă dela oarele 1 noaptea, cu toate că inaugurarea nu s'a făcut decât la 9. Precauțiunile luate de poliție, au fost nespuse de mari, deoarece s'a descoperit cu patru zile înainte de serbare, că un anarhist închiriasse o fereastră ce dă pe piață, cu suma de 800 de lei, și atunci s'a înjumătățit numărul invitațiilor, iar cele două mii de porumbei călători ce trebuia să pornească din piața Venezia în momentul căderii pânzei, nu s'a mai făcut, ca să nu dea naștere la învălmășeală, de care vre-un rău ar fi putut profita.

Cordoane de soldați, de polițiști, de carabinieri, închid toate stradele cari se deschid în piața Venezia, dar magicul bilet cu pecetea ministerului de interne rupe rindurile și cordoanele, făcându-mi loc.

Ferestrele împodobite cu steaguri tricolore: roșu, alb, verde; tribuna diplomatică acoperită cu pânză cărămizie, mulțimea care este dispusă pe toate seările monumentului; soldații cari umplu piața; societățile cu drapelurile lor; școlile cu bandierile lor, dau o înfățișare impunătoare locului și situației. Colo, în fund pe prima estradă a monumentului și sub statuia equestră a regelui, un covor roșu ca sângele așteaptă pe Regele și curtea Italiei; iar pe toată scara, lăsând un spațiu liber în mijloc, sute de ofițeri așteaptă. Miniștrii formează un grup negru, cu fracurile lor peste cari panglica verde a decorației San Maurizio e Lazaro trece dela umăr la cingătoare. Mai în fund, egretele albe ale colonelilor, se mișcă lângă drapelurile regimentelor ce au adus. Iar pe tot parcursul pe care-l va face cortegiul, soldații sunt înșirați cu muzica și cu drapelurile, așteptând.

Un sunet clar de trompete, un glas în depărtare care strigă o comandă, un altul care-i răspunde, și un altul; o muzică începe să cânte marșul regal și iată cei douăzeci de chuirasieri, în trap săltat, apar la colț, cu chivările lor strălucitoare din cari ondulează în jos lungul penaj de păr de cal; cu platoșele lor de argint; cu mânșele albe, frumoși ca niște arătări strălucitoare, trec în trap săltat, escortând trăsura cu gentilomii de curte.

Alte muzici încep să cânte, dela un cap la altul al pieții, și după un ploton de alți chuirasieri, trăsura regală înaintează în trap mic al cailor, aducând pe Rege, pe Regina și pe principele moștenitor Umberto, în etate de șase ani.

Și coretejul defilează în sunetul muzicilor și în legănarea drapelurilor și a bandierilor: trec două regine, Margareta, mama Regelui actual și Maria-Pia, fca Regelui Victor Emanoil al II-lea; trec principesele de sânge din Casa Savoia, trec principii de Savoia, ducii de Savoia, conții de Savoia, un șir lung de persoane ilustre, de sânge, de rasă veche, toți din Savoia, viță care de mai bine de 800 de ani își are numele în Istorie.

Pe covorul roșu au luat toți loc, sub statuie, în ordinea dictată de protocolul curții, și când regele a dat un semn, toate muzicile au intonat iar inunul regal, toate mâinile ofițerilor fără trupe s'au ridicat la chipiu: toate armele au fost prezentate; toate pălăriile s'au ridicat în sus, pe când pânza cădea filfând, descoperind statuia aurită a Părintelui Patriei.

A fost foarte frumos momentul și foarte mișcător, dar eu mă gândeam cât trebuie să fi fost de mișcător pentru Maria-Pia, cea mult încercată de nenorociri, fată de rege, mamă de rege, bunică de rege, care a suferit atâta, din momentul de când a părăsit Italia și pe părintele său Victor Emanoil al II-lea. S'a măritat cu Luigi I, regele Portugaliei, care a murit în două zile, fulgerat de pneumonie; a văzut murind pe fiul și pe nepotul său, Regele Carlos I și don Luigi di Braganza, asasinat fără milă pe stradele Lisabonei; a auzit tunurile bubuind și a fost spaimântată până la delir de bombardarea ce s'a făcut anul trecut contra palatului regal, gonind dela tron pe nepotul său Don Manuel II, și în afară de aceste nenorociri, a auzit de moartea fratelui său, Amedeo, fostul rege al Spaniei, și

de uciderea mișelească a regelui Umberto, celalalt frate al său.

Cum poate un suflet omenesc să reziste la atâtea lovituri de soartă? Și când echilibrul minunat și complicat al minții, se strică în urma atâtor izbitori de nedescris, ne minunăm cum de rezistă încă, această carcasă umană, la atâtea încercări?

Dar scurta ceremonie s'a terminat, cortegiul regal se întoarce în aceeași ordine, iar regina Maria Pia trece în trăsura cu regina Margareta și cu cele două principese de Italia, mulțumind lumii care o salută cu un sentiment de respect și de compătimire, pentru dureroasa sa viață.

Și în urmă, cortegiul de drapele cu colonelul lor, soldați de infanterie cu puști; artilerie cu curelele lor galbene peste uniforma neagră; geniu cu egreta de păr de cal, și bersalierii cu pălăria împodobită cu pene de cocoș și cavaleria cu căciulele lor de păr de urs, și cavaleria grea cu coifurile galbene și lucitoare, și cavaleria ușoară cu coifurile albe cu o cruce mare în frunte de par războinici cruciați, și granatierii înalți și chipeși, și chuirasieri îmbrăcați în platoșe, și alpini cu pana de vultur în pălăria tiroleză, și marinari însoțiți de ofițerii lor îmbrăcați în fracuri, cu lampazuri de aur și cu bicorn.

Și în ploaia de raze de soare, în serul limpede, este o mișcare, o animație de uniforme, de cai, de săbii, de puști, pe când colo în fund, proijetându-se pe minunatul desen arhitectonic al lui Sacconi, statuia călare a regelui, strălucitoare de aurul ce o acopere, stă falnică și mărețată; semnul etern al Patriei Italiene, cu părintele ei nemuritor.

Din străinătate.

Situația în Belgia. Asupra situației politice din Belgia, pe urma crizei ministeriale, *Independance Belge*, serie cu vădite tendințe anticlericale, următoarele:

„De 27 de ani clericalismul a triumfat cu o insolentă ne mai auzită: de 27 ani el s'a impus în toate domeniile activității guvernamentale; el a supus voinței sale toate forțele vii ale națiunii; a lovit fără milă tot ce i-s'a pus în cale.

Dela 1884 până la 1911, dela cabinetul Jacobs-Malon-Woeste până la guvernul Schollaert-Helleputte, drumul parcurs e în adevăr sinistru în generalitatea lui: tragicele răscoale din 1886; agitația dela 1894; revoltele din 1899 și 1902. Toate aceste însemnează date, în cari guvernarea clericală s'a făcut simțită.

Puterea clericalilor în Belgia se explică prin greșelile stângii, prin certurile liberalilor, și trebuie să recunoaștem, dreapta a știut să profite cu îndemănare de aceste greșeli și certuri. Dar nu s'ar fi putut menține atâta vreme cât s'a menținut, dacă n'ar fi corupt totul chiar în ziua sosirii sale. Aici se găsește secretul marelui puteri politice a clericalismului. Catolicii au pus mâna pe administrație, pe învățământ, pe armată, pe magistratură, pe marea finanță și pe marele comerț.

Întreaga lor politică se poate rezuma astfel: favorizarea îngrășării naționale, pentru a sugruma ori ce ideie, ori ce aspirațiuni nobile, — și e în adevăr uimitor că după 27 ani de așa de oribilă indigestie, poporul belgian a mai avut puterea să-i dea jos pe chestia învățământului.

Dragostea de libertate nu se stingea la națiunile civilizate.

Nimeni nu va regreta, în Belgia, căderea clericalilor, ori cari ar fi greutățile zilei de mâne. E logica lucrurilor că partidele evoluează cu mersul vremii, căci ori ce formulă politică nu răspunde decât nevoilor unei generațiuni. Formula strimțată a clericalilor a fost menținută, grație corupției, cu mult peste durata ei normală. Din

BETAY és BENEDEK,

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, porți, stihare, potire, policanđre și candelabre, cădelnițe, iconostase și icoane sfinte etc

— stabiliment de articole bisericesti —

Lucrează la iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59. Preț-curent, preliminar, sau decornuri se trimit la dorință.

pricina aceasta guvernarea lor a devenit așa de apăsătoare că chiar spiritele cele mai moderate s'au decis să-i răstoarne și să provoace un neurent de asanare națională.

INFORMAȚII.

ARAD, 22 Iunie n. 1911.

— **Domnul Nicolae Iorga grav bolnav.** Ni se telegrafează din București: *In momentul când vă transmit aceste știri, d. Dr. Cantacuzino, este la Vălenii de Munte, unde a fost chemat telegrafic, d. Iorga fiind grav bolnav. Amănunte lipsesc. Știrea a produs o adâncă impresie în publicul românesc care, cu suflet curat, i-a urat acum două zile.*

Nu mai puțin suntem adânc impresionati noi, sperăm însă că e vorba de vreo boală trecătoare și-i dorim ilustrului bărbat grabnică însănătoșare.

— **Concertul domnului Nicolae Corfescu.** In seara aceasta s'a ținut concertul simpaticului nostru cântăreț Nicu Corfescu. Mărturisim că s'a manifestat prea puțin interes din partea publicului nostru aradan pentru dl. Corfescu, care este un cântăreț de reală valoare. D-sa este cunoscut și în cercurile cele mai largi din străinătate, iar vocea d-sale de tenor este o adevărată plăcere să o ascuți. Publicul select care a participat la această adevărată manifestare de artă a răsplătit însă cu aplauze binemeritate frumoasele d-sale prestațiuni artistice. Au plăcut mai ales: *Arie din opera Tosca, prin care cântărețul nostru și-a putut dovedi volumul bine modelat al vocii sale dulci și „Prinde-mi-te-aș mândro dragă” o doină pe care dl. Corfescu a redat-o minunat, stârnind aplauze generale. Dorim dlui Corfescu mai mult noroc și publicului nostru mai multă înțelegere pentru arta noastră națională.*

— **Excursiune școlară.** »Gaz.« din Brașov i-se scrie: Cei trei învățători dela școala română din Feldioara, având în vedere însemnătatea și folosul cel mare al excursiunilor școlare ca mijloc de educație și învățământ au făcut în sărbătorile Rusalilor o astfel de excursiune școlară cu 24 elevi și eleve pe timp de 5 zile în Făgăraș, Sibiu, Săliște, Rășinari, Ocna Sibiului și Sighișoara. S'au mai asociat la această excursiune și învățătorii Vasile Crangă din Sâmpetru și I. Crangă din Bod. Peste tot locul excursioniștii au fost primiți și întâmpinați cu multă dragoste și ospitalitate.

In Sibiu la gară însuși d-l inspector confesional Dr. O. Ghibu a întâmpinat pe elevi și învățători, manifestând și prin aceasta viul interes ce nutrește față de școala confesională română și ai ei factori. In timpul petrecut în Sibiu elevii și învățătorii au avut locuință și vîpt gratuit în seminarul »Andreian«.

In ziua primă de Rusalii la oarele 4 p. m. învățătorii cu elevii au fost primiți în audiență de Escelența Sa Înalt Prea Sfântul Domn arhiepiscop și metropolit I. Mețianu, care a dat frumoase și instructive sfaturi părintești elevilor.

In Săliște elevii s-au fotografiat în costum săliștenesc. Bucuria elevilor îmbrăcați în acest costum era de nedescris și aceasta cu atât mai vărtos, cu cât peste tot locul auzeam, că ei nu sunt Români, ci după cum îi arată portul sunt Sași. Preste tot locul, elevilor li-s'a prezentat nenumărate obiecte, întâmplări, cari toate i-au îndemnat în modul cel mai plăcut a-și manifesta interesul lor empiric.

In cât privește interesul estetic, cine poate contesta, că ei n'au căpătat impuls puternic prin diferite grupări de obiecte, ce le-au văzut în diferite locuri, în cari au fost. Intuițiunile, ce le-au făcut asupra vieții oamenilor au fost tot atâtea ocaziuni, prin cari s'a putut manifesta în elevi interesul simpatic și social.

Bine ar fi, dacă cât mai multe de astfel de excursiuni s-ar putea face. O parte din cheltuielile

excursiunii au fost acoperite prin contribuiri dela mai mulți binefăcători din Brașov și jur. I.

— **Cărți românești oprite.** „Monitorul oficial” dela 22 Iunie anunță că ministrul de culte și instrucțiune publică a oprit manualele: *Istoria bisericească pentru școlile populare*. Ed. V. prelucrată. Sibiu, Ed. și tip. tipogr. arhidiecezane 1908 și ediția a VI-a a aceluiaș manual, pe motiv că „cuprind afirmații diametral opuse adevărului istoric și urmăresc tendințe proprii a deștepta ura sau cel puțin înstrăinare față de națiunea ungu-rească”.

Opus igni, auctor patibulo dignus!...

— **Scumpirea tutunului.** Prin aceasta ducem la cunoștința cetitorilor noștri cari fumează o veste destul de tristă. Tutunul, țigăretele și țigările s'au scumpit cu câte 20—25 procente. Pacetul cu tutun de 7 va fi cu 8, cel de 4, cu 4 și-un filer. Tot așa și țigările. Regalitas, Trabbucos, Britanica, Operas etc. s'au scumpit cu câte 2 fileri. Cuba va fi de aici încolo cu 11 filleri, în schimb se vor introduce vr'o câte-va specialități nouă, cari vor fi ceva mai ieftine. Țigăretele încă s'au scumpit mult. Nilus va fi 7 fil., Stambul 6, Sultan 5, Hunuia 5, Memphis 5, Hölgy 4, Herțegovina 4, Sport 3, Jenidge 3, Drama 2 și Princessas 6 fileri.

Așa vrea ministrul de finanțe să ne mărească impozitele.

Ar fi de o urgență mult mai grabnică introducerea votului universal în Ungaria agrarienilor, decât scumpirea monopolului de tutun.

— **Incoronarea monarhiilor Angliei** Astăzi s'a îndeplinit actul încoronării perechii regale engleze la Londra. Mai întâi a fost încoronat regele și după aceea regina. Pe urmă au fost primiți delegații popoarelor supuse schiptrului englez, în frunte cu moștenitorul de tron. Acești delegați s'au prezentat într'un număr deosebit de mare. Au venit până și din cele mai depărtate colțuri ale Aziei, indiani, cari au sărutat poala puternicului nou rege al Angliei, Gheorghe V.

— **La fondul de 20 bani** pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pentru meseriași noștri, al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, au mai dăruit: D. Hania, pantofar, Sadu 50 bani, And. Teodor, grădinar 20 bani, Dr. Aurel Crăciunescu, profesor 50 bani, Samuil Petrașcu, măsar, Paris 1 cor., D. Stăngu, funcționar de bancă, Orăștia 20 bani, Gherasim Negrilă, învățăcel măsar, Iliă-mureșană 25 b., Dr. Rusan, medic, Noerich 50 bani, Rozalia Vasilichi, în amintirea soțului său Antoniu Vasilichi, fost inspector de penitenciar 1 cor. și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

24 Iunie n.

Teatru în Beiuș. Despărțământul filial al Societății pentru fond de teatru din Beiuș Sâmbătă în 24 l. c. st.

n. va aranja cu agili săi diletanți în „Ospătăria orașenească” (Városi szal-loda) o reprezentațiune teatrală. Cu această ocaziune se vor preda; „Nevasta lui Cerceluș”, farsă într'un act și „Așa a fost să fie”, piesă populară într'un act. Se va juca și „Brăulețul” de un grup de fete de 5—7 ani.

Invitări nu s'au făcut. Toți cari se interesează de manifestările noastre culturale să se privească de invitați.

POȘTA REDACȚIEI.

L. A. (Nădlac.) Tragerea loteriei Reuniunii femeilor române din Arad, neputându-se vinde toate lozurile, s'a amânat până la toamnă.

V. A. Poeziile sunt nepublicabile.

BIBLIOGRAFII.

«Luceafărul», revistă literară și artistică nr. 12 1911 a apărut cu următorul sumar bogat și variat: George Murnu. Expoziția tinerimii artistice din București. Cinc. Pavelescu. În goana artei. Fabulă. Păsările nopții. Veșnicei iubite. Trandafirul și stejarul. Cinc. Pavelescu. Cântec spaniol. Cântec (poezii). Ioan Gorun. Răsp/ata meritată. A. Călugăru. Copacul (poezie). L. Rebreanu. Nevasta. Maria Cunțan. Căntece (poezie). Cronică: Literatura ardeleană în Academie. † Ioan Adam. Cincinat scoate volum. Carmen Sylva și scriitorii români. Tipuri din Budapesta. Literatura germană la noi. «Plugarul», Neoiobăgia. O victimă a diletantismului. Liga Culturală. † Aurel Bratu. Notițe. Ilustrațiuni: 14 ilustrațiuni dela expoziția tinerimii artistice din București.

«Albina», revistă enciclopedică populară din București a apărut cu următorul sumar (Nrul 36): N. Itala. P. Dulfu, Târgoveții, poezie. (Cu 3 ilustrațiuni). Călătoria familiei regale (Cu ilustrație: Orașul Constanța). Mihail Lungianu. Postelnicul Cumpănă. (Sfârșit). C. Rădulescu-Codin. Ce e mai ușure și ce e mai greu. (Din popor).

Din ziare și reviste: Cum să cultivăm fragilele și căpsunile. — Stricăciunile făcute de căței. — Foi de viță ca purgativ.

Cronica: De pe domeniile Coroanei. — Adunarea generală a Societății pentru învățatura poporului român.

Pagina glumeată: Neculeea, Nenea cârlig. (Cu 5 ilustrațiuni).

Ilustrațiuni: Tipuri din București: Țigănei ghicitoare.

Activitatea socială a preoților și învățătorilor: D. A. Nicolaescu, Cuvânt despre înjurarea celor sfinte. N. Balaban, O societate de cultură. R. Ioanașcu, Pentru absolvenții școlilor rurale. Cronică: Cercuri culturale. — Societăți culturale. — Serbări școlare. — Mulțumiri.

Din predicile de Tarnavski Volutschi a apărut și tomul III. Acest tom constă din 24 coale de tipar text (375 pag.) și conține 73 predici pentru ciclul dela Dumineca XVII.—XXXII. după Rusalii, apoi pentru Duminecele dinainte și după Nașterea și dinainte și după Botezul Domnului. Afară de aceasta tomul III. cuprinde și tabela de materii dela toate 3 tomurile cu indicarea temei ce să tratează în fiecare predică. — Se avizează toți abonenții că, având în vedere numărul restrîns de exemplare, acest tom să va expedia numai aceluia, cari vor fi solvit prețul lui până cel mult într'o lună, după care termen exemplarele neachitate se vor desface altora, cari le-au cerut și le cer încă. — Prețul opului întreg (3 tomuri, cari cuprind 199 predici) este 18 cor. (pentru România 21 Lei) plus porto postal. A se adresa la Dr. Dimitrie Ciolocu, prof. de teologie, Caransebeș.

Ilustrate românești. Librăria „Tribuna” a editat o serie de 12 bucăți de ilustrate frumoase reprezentând porturile dela balul costumat din Arad.

Bucata costă 24 fileri; Seria de 12 ilustrate 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți 9 coroane; 100 bucăți 16 coroane.

O frumoasă ilustrată e și cartă postală reprezentând pe dl Octavian Goga alături de primul nostru aviator dl Aurel Vlaicu. Bucata 16 fileri; 50 bucăți 7 coroane; 100 bucăți 12 coroane.

»Călușerii«, dela balul costumat din Arad, bucata 14 fileri; 50 bucăți 6 coroane; 100 bucăți 10 coroane.

Poșta Administrației.

I. B. Keresztes. Așteptăm.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și 1918.

REISZ

MIKSA

fabrică de

MOBILE

in

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

A apărut

DICȚIONARUL

numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințara Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de S. Moldovan și Nicolau Togan. Prețul 5 Cor. plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

GRUBER DÉZSŐ

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészl«

Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

„CODRUL”
institut de credit și economii societate pe acții în Buteni (Körösbökény.)

CONCURS.

Publicăm concurs cu termen până în 30 Iunie, pentru un practicant la institutul nostru.

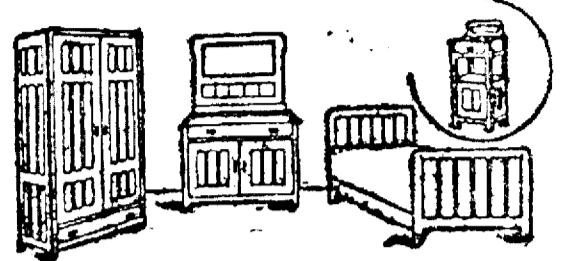
La concurs se admit numai absolvenți de școli comerciale care vorbesc și scriu bine românește și ungurește. Petițiile scrise de mână proprie trebuie înaintate până la termenul de mai sus. — Remunerația alesului pe un an de probă este 1000 cor. solvită în rate lunare anticipative.

Buteni, în 29 Maiu 1911.

Directiunea.

PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, biurouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant. — Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

Giobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește totfelul de unelte pentru ciobăritărie și pantofărie.
Catalog trimis gratis.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »Librăria Tribunei.«

Leon Tolstol.

42

RĂȘBOIU ȘI PAGE

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Eu nu ți-am spus nimic, dar dânsa ți-a vorbit și asta mă mâhneste.

Pletele roșii se înmulțiră pe fruntea, pe obrazul, pe gâtul prințesei. Nu mai putu spune nimic. Fratele ei ghicise totul. După cină, mica prințesă plânse, afirmând că presimțea o facere grea și plângându-se de soțul și de soacra ei, adormise după aceea.

Prințului Andrei i-se făcu milă de soția sa.

— Să știi, Mario, că n'am nimic de reproșat nevastei mele, și că nici mie nu-mi reproșez purtarea ce o am față de dânsa. Vrei să știi însă dacă sunt fericit? Nu, nu sunt fericit. Este ae fericit? Nu, nici ea nu este fericită. Pentru ce? Nici eu nu știu.

El se sculă, se apropiă de soră-sa și o sărută pe frunte. Ochii frumoși ai prințului Andrei erau în acea clipă luminați de o inteligență și de o bunătate neobișnuit.

— Haidem la dânsa, făcu el, vreau să-mi iau rămas bun. Sau, mai bine, du-te de o desteaptă, am să vin și eu apoi.

Prințesa Maria se ridică și îndreptă cătră ușă.

Pe când se ducea la odaia soră-si, în galeria care împreună cele două corpuri de casă, prințul Andrei o întâlni pe dsoara Bourrien care-i zâmbi grațios și

pe care o întâlnea deja pentru a treia oară în aceea zi, tot prin colțuri ascunse.

— Ah! făcu ea, vă credeam în apartamentul dsoastră, prințe. Ea roși și plecă ochii.

Prințul Andrei îi aruncă o căutătură severă, chipul său arată deodată mânia. El nu răspuse, ci o privi cu atâta dispreț, încât dsoara Bourrien se dete înapoi și se retrase fără vorbă.

Când fu lângă odaia soră-sii, mica prințesă se sculase din somn, și el îi auzi glesul vesel și neobosit înșirând mereu la cuvinte.

Prințul Andrei intră încetșor în odaie. Nevastă-sa, rumenă și voioasă, ședea într'un fotoliu, cu o broderie în mână.

Prințul se apropie de dânsa, o mângăie pe creștet și o întrebă dacă se simțea odihnită.

Ea răspuse, și urmă să flecărească...

Rădvanul cu șase cai aștepta în fața peronului. În întunecoasa noapte de toamnă, abia se zărea. Servitorii cu felinare aprinse în mâni se zoreau în toate părțile. Marile ferestre ale castelului erau luminate. În anticameră se țineau servitorii cari doreau să-și ia rămas bun dela finărul lor ștăpân. În salon se aflau Mikhail Ivanovici, dsoara Bourrien, prințesa Maria și mica prințesă. Prințul Andrei intrase în apartamentul tatălui său, care dorise să rămână singur cu dânsul.

Când prințul Andrei intră în cabinetul tatălui său, bătrînul prinț, într'un halat alb, cu care nu se arăta decât tfaă de fiul său, ședea la masa lui de lucru și scria.

— Pleci? făcu el, și urmă să serie.

— Am venit să-mi iau rămas bun.

— Sărută-mă. Colea. Bătrînul prinț arătă pe obraz.

Mulțumesc, mulțumesc.

— Și de ce imi mulțumesci?

— Pentru că nu ți-ai amănat călătoria, pentru că nu te-ai agățat de fustele unei femei. Datoria înainte de ori ce. Mulțumesc, mulțumesc!

Și urmă să serie.

— Dacă ai ceva să-mi spui, pot să scriu și să te ascult, urmă el.

— Ași vrea să-ți vorbesc de nevastă-mea... Mi-e rușine să-ți dau atâta de lucru...

— Nu vorbi prostii, spune ce ai de spus.

— Când o să vină ziua facerii, chiamă te rog un mamos din Moscova.

Prințul se opri din scris, ca și cum n'ar fi înțeles aceste cuvinte, și-și privi fiul cu un aer sever.

— Am să fac ce dorești.

El trase o coadă sub iscălitura sa. Apoi, deodată se întoarse cătră fiul său, și rinjind:

— Proastă afacere, hai?

— Nu înțeleg, tată.

— Nevastă-ta... făcu bătrînul prinț, seurt și cu însemnătate.

— Nevastă-mea?...

— N'ai ce-i face, dragul meu. Toate sunt la fel. Și apoi, lucrul e făcut, ai luat-o, gata! Nu te teme, n'au să spun nimănu.

Fiul suspină semn că tatăl său îl înțelese.

Bătrînul urma să indoiască scrisorile și să le strecoare în plic.

— Ce să-i faci? E frumoasă! Dar fii liniștit, am să fac ce-mi fi cu putință.

Andreii tăcea. Era mulțumit și contrariat de a fi înțeles de tatăl său.

(Va urma).

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerintelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aer, de soare, de abur, de aer cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

In stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Gießhübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Tablourile lui Grigorescu în Arad.

La Librăria Tribunei se află de vânzare 20 de reproduceri după tablourile celui mai mare pictor român Grigorescu.

Fiecare tablou costă cor. 2.50 + porto postal. Mărimea e (cu carton cu tot) 30 cm. lățime și 40 cm. lungime.

Haine bărbătești și femeiești, întregi sau desfăcute, draperii și perdele de dantelă, haine de piele, odăjdii, acop. de altare le

curăță și văpsește

mai bine și mai ieftin dnul

Fintzler Ferencz,
vopsitor și spălător chimic în
Nagyvárad, Bazárépület,

în laturea dinspre teatru. În vecini cu ciosornicarul Kepes.

— Rog să se țină seamă la firmă. —

S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—
Vin de Rizling prima calitate 54.—

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor. 50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de împrimut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

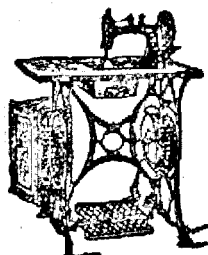
mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

Horváth Béni mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primește comande și **reparări de** lucruri ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de scris, biciclete și gramofone etc. Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

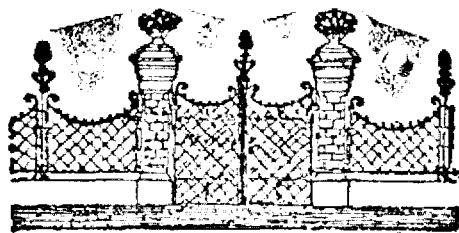

Klein István

Prima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde (madrăte) de oțel pentru paturi și săte etc.

— Szeged, Kelemen-u. 4. —

Telefon No 242. — Fondat în anul 1840.

10 m. de sîrmă pentru gard dela 30 fileri în sus.

Fabricatele sale în privința durabilității și a execuțiunii bune, concurează cu orice fabricate de acest soi. — Serviciu conștiințios. — Prețurile sale sunt cele mai ieftine. — Cu prospecte și cu catalog de prețuri la dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

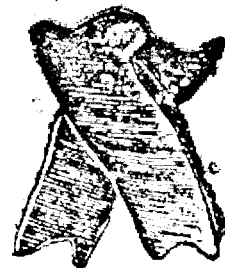
Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de **partea de sus a șetelor**, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de piele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință în anul 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în

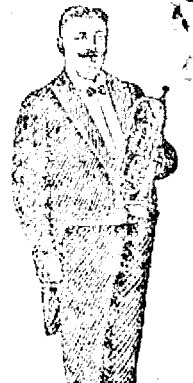
Temesvár, Centru, Strada Prinz Eugen No. 14.

(Casa proprie).

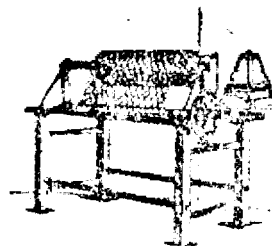
Cel mai mare și mai ieftin izvor de cumpărare în Ungaria de sud

în

instrumente: de alamă, lemn, de suflat, cu coarde și instrumente de bătut precum și părțile constitutive a acestora. — Reparările se execută artistic. Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se schimbă. — Export în mic și mare.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii; singuri pot face săparea cu instrumentele sale.

PRIMLUCRĂTOR MIJLOCEȘTE.

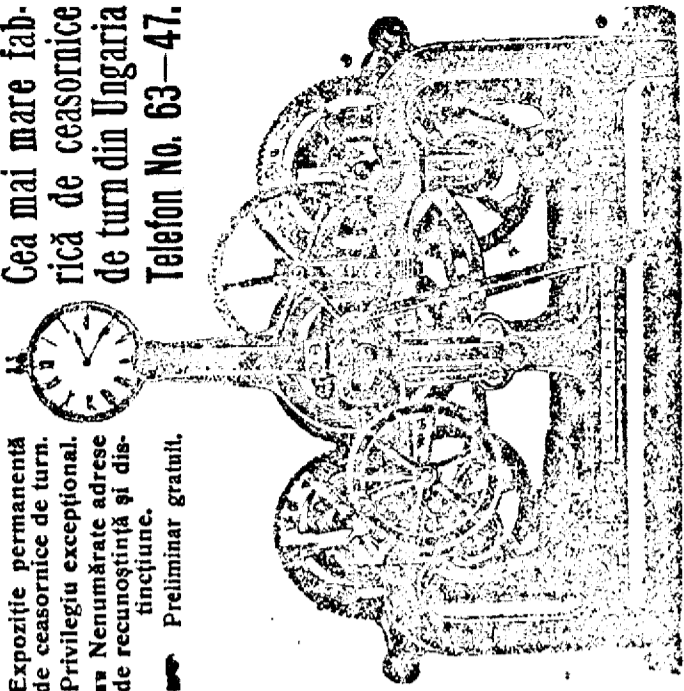
Recomandă și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco.

PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembiszky-u. 32.
 Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
 Telefon No. 63-47.

Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
 Privilegiu excepțional.
 Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni.
 Preliminar gratuit.

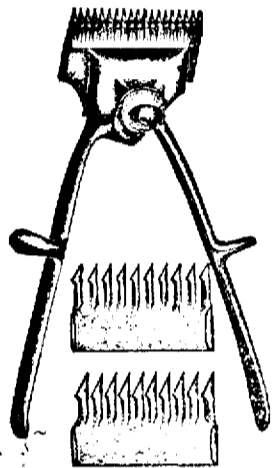

Nu mai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

pregătită din cel mai bun oțel. Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expediază, alăturându-se la o mașină și un piaptân de tăiat de 5 și 10^m un feder în rezervă, și olei de uns.

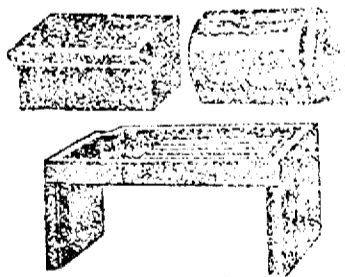
Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți se trimit franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek
 magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

Edificare ieftină!

Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu e brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului, ori alte materii.

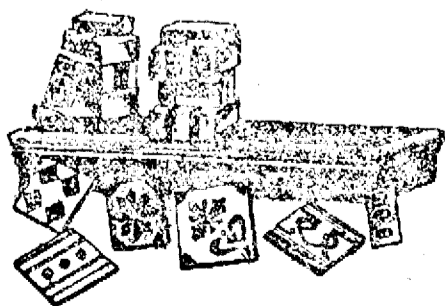

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-cement, învălituri de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — *Prețuri curente trimit gratuit.*

Iosif Simics

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pierte.

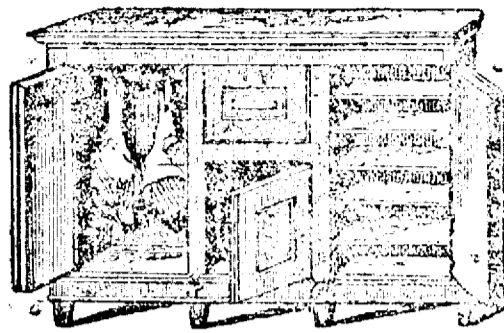

Nr. telefonului:
 246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
 Str. Buziaș 37.

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX,
 Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conduse la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt.

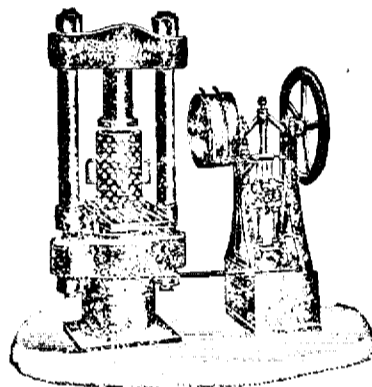

Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efeptuiesc prompt și cu prețuri convenabile.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

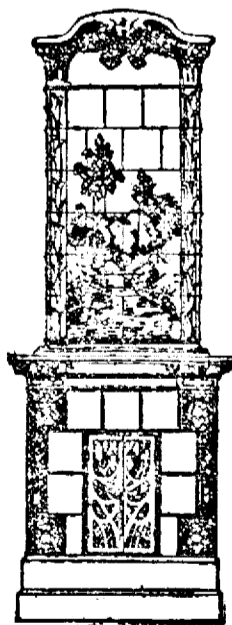
Fabricează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

Piue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sâmburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș. a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în **Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin** înregistrat și provăzut cu **cuptoare din țară și străinătate**, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurînd-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

ABONAȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI

„TRIBUNA POPORULUI”

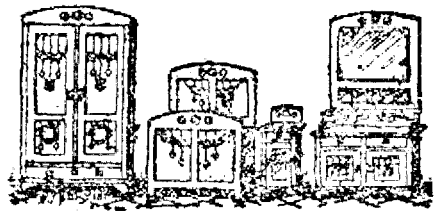
FOAIE POLITICĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Abonamentul:

Pe un an . . . 4 Cor. | Pentru România și America:
 Pe un jumătate an 2 Cor. | Pe un an . . . 10 Cor.

Administrația: Arad, Strada Deák Ferencz 20.

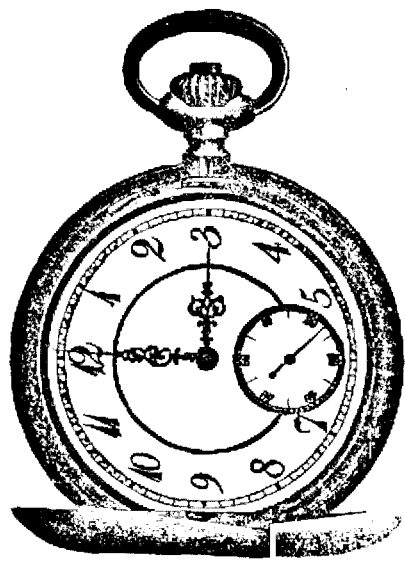
Nicolas Hencilă
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stîmă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește toffelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple pînă la cele mai luxoase.

Cele mai bune
orologioare
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale

atît pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Telefon 66—82

FISCHER TESTVÉREK

- lustruitori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
- pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Koszoru-utca No. 27.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primă execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

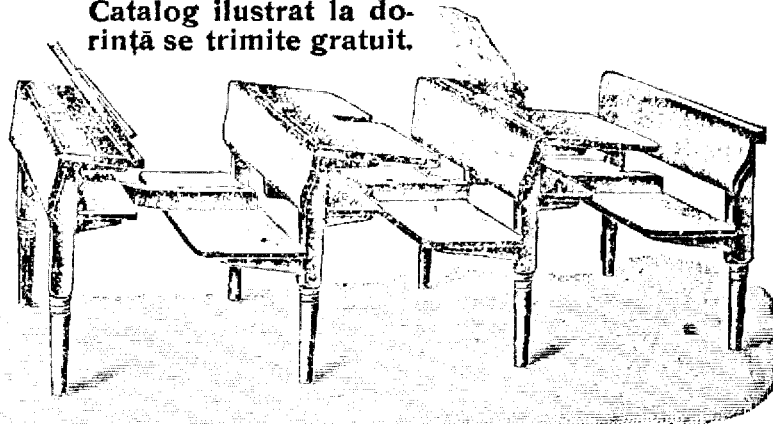
— Mare depozit de sticlă în plăci. —

Comandele atît din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66—82.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Feivel Lipót utódai
Budapest, IX., Ipar-utca No 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măiestrii pletrari.

Atelierul central al magazinului: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

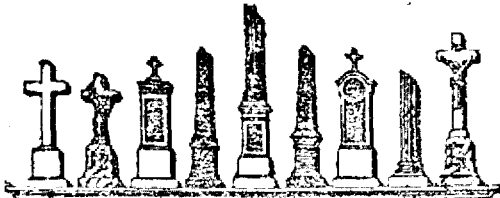
Magazin de pietri monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

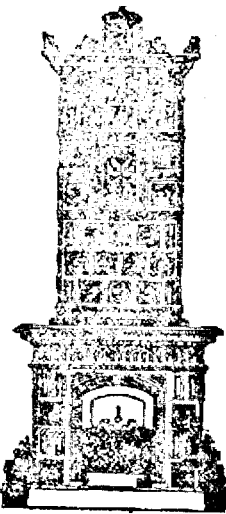

Roth & Baldouf

depozit de cămine de majolica și teracotă
Brașov, Strada-Lungă Nr. 5.

Recomandă în atenția publicului, depozitul său bogat în cămine, fabricație proprie cu desemn ori fără, dela cele mai înfrumșetate pînă la cele mai simple. Pregătește cămine după comandă, conform gustului, în timpul cel mai scurt.

Reparaturi se efectuează repede pe lângă prețuri moderate. Primește orice lucrare de branșe, după comandă.

Biroul special de antreprisă pentru instalații sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4. ≡
No telefonului 242.

Proiectează și primește:

instalații de apeducte, canalisări calorifere centrale, ventilatoare și mașini cu apă, gaz și spirit.